

CURIERUL UCRAINEAN

Serie nouă, nr. 247-248 / septembrie 2013

Revistă a Uniunii Ucrainenilor din România

Luptați și veți învinge!

M. Mebrenko

Revista bilunară „Curierul ucrainean“, pe care o editează Uniunea Ucrainenilor din România (UUR), a ajuns la numărul 246 în 20 de ani. Dar ca și în cazul altor publicații, aniversăm nu atât anii scurși de când apărăm, ci numărul de ediții în care am reușit să ne slujim cititorii, să le păstrăm viu interesul pentru ceea ce oferim, lună de lună.

Revista „Curierul ucrainean“ a fost înființată și condusă efectiv de scriitorul și publicistul

Ștefan Tcaciuc. Din anul 2005, conducerea ei a fost preluată de semnatarul acestui editorial.

Scopul revistei este de a-i pune în temă pe cititori cu ultimele evenimente comunitare, cu evenimentele culturale, științifice ale comunității noastre, cu activitatea UUR și cu unele știri din țara noastră și din Ucraina. Fiind scrisă în limba română, revista se adresează, în primul rând, ucrainenilor care nu cunosc limba ucraineană literară, dar și românilor dornici să afle despre viața și activitatea ucrainenilor din România și din Ucraina.

„Curierul ucrainean“ - 20 de ani de existență

Dacă răsfoim numerele de până acum, constatăm că de-a lungul celor 20 de ani revista a suferit o serie de schimbări privind forma și conținutul. De exemplu, în anul 2003 s-a trecut la un format mare, mai apropiat de cel european, iar în anul 2005 s-a introdus rubrica „Ucraina - mai aproape“. O concluzie îmbucurătoare a fost că aproape toți cei care ne-au scris sau cu care am stat de vorbă și-au exprimat satisfacția față de noua formă și față de conținutul mai variat și mai interesant.

În prezent publicația „Curierul ucrainean“ este realizată prin efortul direct al unui colectiv redacțional, supărător de restrâns (Ion Robciuc - redactor-șef și Ștefania Ganciu - secretar de redacție). Atmosfera de lucru în cadrul redacției este optimă, colaboratoarea mea Ștefania Ganciu răspunde cu pricepere și eficient cerin-

țelor apariției unei reviste de prestigiu. Oamenii de presă sunt cronicari ai vremii lor și revista rămâne un document important pentru posteritate.

Ambii membri ai redacției au știut întotdeauna cui se adresează o publicație ucraineană în limba română, respectiv categoriile de cititori, și cum poate fi extinsă aria lor care să includă nu numai pe membrii comunității organizate, ci și pe ucrainenii neafiliați sau pe românii

numai pe câțiva dintre ei: Ștefan Buciuta, Lăcrămioara Grigoriuc, Ioan Chideșciuc, Ioan Rebușapcă, Kolea Kureliuk, Corneliu Irod, Ioan Herbil, Olga Andrici, Gheorghe Cega, Victor Hrihorciuc, Tiberiu Cosovan, Mihai Traista, Iarema Oneșciuc, Decebal Alexandru Seul ș.a.

Revista este citită din ce în ce mai mult, pătrunzând inclusiv în lumea românească. Ea contribuie la promovarea imaginii pozitive a comunității ucrainene din România.

care doresc să cunoască din istoria și cultura ucraineană. Azi peste 2000 de oameni așteaptă

cu nerăbdare, de multe ori cu bucurie, să citească articolele reunite în „Curierul ucrainean“. Acest lucru înseamnă destul de mult și pentru asta le mulțumim!

Ne scriu articole cititori de toate vârstele, în primul rând membrii „generației de aur“, dar și de vârstă medie și chiar tineri, printre ei aflându-se și români, ceea ce este un semnal pozitiv pentru răspândirea publicației. Am avut reacții și din străinătate, respectiv din Ucraina, unde sporadic ajunge revista noastră, de aceea nu vom conțeni să ne exprimăm prețuirea și respectul pentru toți aceia care ne scriu. Amintim

Aflată în cel de-al 20-lea an de existență, publicația „Curierul ucrainean“ pledează pentru democrație, cultură, oferind admirabile articole și eseuri pe teme relevante, mai ales pentru comunitatea ucrainenilor.

Ce doresc în plus cititorii noștri? Mulți solicită articole legate de Holodomor, mai multe informații despre Ucraina, din toate punctele de vedere, interviuri cu președinții de organizații despre istoria comunității ucrainene din România, despre punți culturale româno-ucrainene.

Nu vrem să tănuim propunerile și doleanțele voastre, o să ținem cont de ele. Suntem conștienți că numai printr-o legătură permanentă cu voi vom putea face o revistă mai bună, mai interesantă, mai apropiată de interesele voastre.

O singură problemă ne preocupă mult. Este vorba de difuzarea mai rapidă a revistei în mâinile cititorilor pe care sperăm s-o rezolvăm împreună cu conducerea UUR. De asemenea, este de dorit să introducem policromia caracteristică presei moderne, deoarece lumea se prezintă colorat, nu în alb-negru, chiar dacă această măsură va însemna creșterea prețului de cost al publicației.

La mulți ani, „Curierul ucrainean!“ . La fel și colaboratorilor și cititorilor noștri!

Ion ROBCIUC

Declarație politică

Ziua Independenței Ucrainei

În fiecare an, la 24 august, poporul ucrainean celebrează cea mai importantă sărbătoare națională - Ziua Independenței Ucrainei. În această zi, în 1991, Statul Ucrainean și-a proclamat independența față de Uniunea Sovietică, devenind un stat liber și suveran, așa cum se specifică și în art. 1 al Constituției Ucrainei.

Declarația de Independență a încununat lupta de secole a poporului ucrainean pentru dreptul de a avea propriul său stat, libertatea de a dezvolta cultura națională, de a fi membru cu drepturi depline al comunității internaționale.

Independența statală a oferit oamenilor drepturi și libertăți individuale, punând capăt sistemului totalitar sovietic. Formarea Ucrainei ca un nou stat suveran a avut loc în paralel cu consolidarea democrației și crearea economiei de piață cu orientare socială.

Pe scena internațională Ucraina, de la bun început, s-a prezentat ca o țară iubitoare

de pace, care împărtășește valorile civilizației democratice, respectă principiile și normele dreptului internațional și tinde spre cooperare reciproc avantajoasă cu toți membrii comunității internaționale.

Ucraina încearcă să consolideze în continuare legăturile cu milioanele de ucraineni din întreaga lume, care întotdeauna au contribuit în mod activ la cooperarea între patria lor istorică și țara de reședință.

Pe teritoriul României, după ultimul recensământ din 2011, trăiesc 52.000 de persoane de naționalitate ucraineană având un singur reprezentant legitim - Uniunea Ucrainenilor din România.

Scopul fundamental al UUR constă în apărarea drepturilor privind păstrarea, exprimarea și promovarea identității etnice, lingvistice, culturale și religioase a cetățenilor de naționalitate ucraineană.

La ceas de sărbătoare urăm poporului ucrainean prosperitate, viață lungă și îmbelșugată și grabnică întâlnire în structurile europene.

Vă mulțumesc!

deputat Ion MAROCICO

Recepție de Ziua Independenței Ucrainei

Cu prilejul Zilei Independenței Ucrainei, la 6 septembrie 2013, a avut loc o recepție oferită de ambasadorul Ucrainei în România, Teofil Bauer, în sala „Constantin Brâncuși” a Palatului Parlamentului României. Au participat diplomați, militari, personalități socio-culturale, oameni de afaceri, reprezentanți ai comunității ucrainene. Din partea oficialităților române au luat parte Iulian Chifu, consilier prezidențial, și Bogdan Aurescu, secretar de stat pentru afaceri strategice.

În discursul rostit în fața numeroșilor invitați, Excelența Sa Teofil Bauer a mulțumit părții române pentru sprijinul larg acordat Ucrainei în ceea ce privește aspirațiile ei de integrare europeană și și-a exprimat speranța că la summitul Parteneriatului Estic care va avea loc la sfârșitul lunii noiembrie 2013 țara sa va semna cu succes Acordul de asociere cu UE. Dl Teofil Bauer a felicitat comunitatea ucraineană cu prilejul Sărbătorii Naționale, le-a mulțumit ucrainenilor pentru contribuția lor la păstrarea și popularizarea patrimoniului ucrainean în România.

Adresându-se oaspeților străini și reprezentanților corpului diplomatic, ambasadorul Ucrainei a mulțumit pentru colaborare și pentru sprijinul acordat Statului Ucrainean.

Ion ROBCIUC

Vizita în România a ministrului Afacerilor Externe al Ucrainei

După cum informează site-ul Ambasadei Ucrainei în România, în ziua de 13 septembrie 2013, ministrul Afacerilor Externe al Ucrainei, Leonid Kojara, a efectuat o vizită oficială în România la invitația ministrului român al Afacerilor Externe, Titus Corlățean.

Dl Leonid Kojara și dl Titus Corlățean

În timpul convorbirilor au fost abordate probleme privind stadiul actual și perspectivele relațiilor ucraineano-române. S-a discutat, între altele, calendarul contactelor la diferite niveluri pe anul în curs și pe 2014, precum și problema colaborării celor două țări pe plan internațional.

O atenție deosebită s-a acordat analizei stadiului îndeplinirii de către Ucraina a condițiilor necesare pentru semnarea Acordului de asociere și Acordului privind crearea zonei de liber schimb cu Uniunea Europeană la summitul Parteneriatului Estic ce va avea loc la Vilnius.

Miniștrii au analizat în detaliu problema colaborării bilaterale în cadrul OSCE în contextul în care Ucraina deține președinția acestei prestigioase organizații, inclusiv, măsurile întreprinse de Ucraina în direcția impulsivării procesului de reglementare a problemei transnistrene.

Alte teme abordate în cadrul convorbirilor s-au referit la colaborarea celor două părți în cadrul organizațiilor internaționale și regionale, la căile de dezvoltare a colaborării economico-comerciale și

cultural-umanitare, precum și la cooperarea inter-regională și tranfrontalieră.

În cursul vizitei în România, demnitarul ucrainean a fost primit de președintele Senatului României, Crin Antonescu.

La întâlnire s-a analizat stadiul și perspectivele dialogului interparlamentar. Dl Leonid Kojara a reînnoit, în numele președintelui Radei Supreme, Volodymyr Rybak, invitația adresată președintelui Senatului României de a efectua o vizită oficială în Ucraina.

Ambii interlocutori și-au exprimat interesul de a intensifica contactele la nivel de președinți ai comitetelor parlamentare și ai grupurilor de colaborare interparlamentară, formate în cadrul celor două legislative.

Ministrul ucrainean a reiterat interesul țării sale de a dezvolta dialogul politic între Kiev și București la toate nivelurile și raporturile de bună vecinătate, de a extinde legăturile economico-comerciale reciproc avantajoase, de a crea noi posibilități pentru intensificarea contactelor interumane și culturale cu România.

Dl Leonid Kojara, dl Crin Antonescu și dl Ion Marocico

O atenție deosebită s-a acordat stadiului de asigurare a drepturilor minorității românești din Ucraina, îndeosebi în sfera învățământului, și ale comunității ucrainene din România.

Președintele Senatului României l-a asigurat pe ministrul ucrainean că Bucureștiul va susține pe toate planurile cursul Ucrainei spre integrare europeană și s-a pronunțat în favoarea intensificării dialogului politic între cele două state vecine.

Ion ROBCIUC

Responsabilitatea pentru opiniile exprimate în paginile Curierului ucrainean revine în exclusivitate autorilor. Redacția nu-și asumă obligațiile legate de conținutul materialelor și nu returnează articolele nepublicate.

CURIERUL UCRAINEAN

**Strada Radu Popescu, nr. 15,
sector 1, București**

Telefon: 021.222.0724,

Tel./fax: 021.222.0737

E-mail:

curierul.ucrainean@gmail.com

**Redactor-șef:
Ion Robciuc**

**Redactori:
Ștefan Buciuta
Kolea Kureliuk**

**Tehnoredactare:
Ștefania Ganciu**

**Tiparul executat la
Tipografia**

„S.C. SMART ORGANIZATION SRL“

Ziua Independenței Ucrainei la Suceava

De 22 de ani, ziua de 24 august are o semnificație deosebită pentru orice ucrainean.

La 24 august 1991, Parlamentul de la Kiev a adoptat Declarația de Independență, prin care Ucraina s-a declarat stat democratic și independent, ieșind din componența Uniunii Sovietice. Anul acesta, Ziua Națională a Ucrainei a fost marcată în județul Suceava de două instituții diferite, în două zile diferite.

24 august 2013, sediul filialei UUR din Suceava, mai concret, galeria „Taras Șevcenko” din incinta acestuia. Aici, gazda evenimentului, Borelaw-Ștefan Petrașuc, președintele UUR Suceava, i-a întâmpinat pe toți invitații cu un salut de bun venit la manifestarea dedicată sărbătoririi Independenței Ucrainei. Apoi a prezentat scenariul după care se va desfășura activitatea: alocuțiuni ale celor prezenți, momente muzicale interpretate de un cvartet inedit, alcătuit din Zirca Ianoș, instructorul ansamblului „Kolomyika”, Petru-Ștefan Șoiman, instructorul ansamblului „Kozaciok”, Costil Pavel, elev, și Constantin Moise - artist popular huțul. Toți cei prezenți au primit foi cu versurile cântecelor incluse în programul cvartetului, putând astfel cânta împreună, lucru care s-a și întâmplat, dând o notă caldă și intimă evenimentului, un sentiment de apropiere, de prietenie. Invitații au putut vedea și o expoziție fotografică purtând semnătura lui Iarema Oneșciuc și o expoziție de carte ucraineană.

La ceas aniversar, cel sărbătorit primește urări și flori. În cele ce urmează, pentru ucraineanul de pretutindeni, am cules florile gândului bun înflorit în cuvântul rostit de cei prezenți la sediul UUR Suceava și îl ofer cu tot respectul meu...

„Este frumos că ne-am adunat astăzi aici, în această zi sfântă pentru Ucraina. Este frumos că toate acțiunile noastre au un scop comun: acela de a consolida prietenia dintre cele două țări vecine, Ucraina și România. Atâta timp cât nu vom uita că pentru a avea o viață frumoasă, trebuie să ne înțelegem bine cu vecinul de lângă noi, Dumnezeu va fi cu noi”, Vasyl Boieciko, consulul general al Ucrainei la Suceava.

„Mă bucur că mă aflu în mijlocul dumnea-voastră. Profit de ocazie să-l felicit pe noul președinte al filialei UUR Suceava, să felicit noul comitet de conducere. Vă așteaptă un drum anevoios. Trebuie să conlucrați, să țineți oamenii valoroși aproape. Să continuați munca începută de mine, să păstrați atmosfera primitoare existentă în cadrul uniunii pentru ca aici să se poată întâlni cât mai multe suflete, cât mai multe inimi. Eu rămân același ucrainean, ideile mele le pun în slujba ucrainismului, fără resentimente”, Ioan Bodnar, fost președinte al filialei UUR Suceava.

„Trăim în Bucovina, o zonă de convergență etno-spirituală. Aici trăiesc în concordie 9 etnii. În ceea ce privește Ucraina și România, ne leagă un trecut istoric comun prin sfinții și eroii noștri, dar și un viitor comun, în casa comună a Europei. Vă doresc o activitate cât mai rodnică pentru dinamizarea relațiilor dintre cele două țări. De asemenea, vreau să vă anunț că Facultatea de Istorie din cadrul Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava dorește să încheie parteneriate de colaborare cu toate comunitățile etnice care trăiesc în Bucovina”, conferențiarul universitar, Florin Pintescu de la Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, Facultatea de Istorie și Geografie, Catedra de Istorie și Relații Internaționale.

„Mulțumesc Uniunii care mi-a oferit posibilitatea să-mi expun o parte din fotografiile mele, instantanee din orașul meu natal, Cernăuți.

Expoziția o dedic Zilei Ucrainei. Fotografiile vor stârni unora amintiri, altora dorința de a vizita Cernăuțiul, căci, știți cum se spune „O imagine valorează cât o mie de cuvinte”, Iarema Oneșciuc.

Au mai luat cuvântul: Ion Cozmei, citind celor prezenți propria poezie „Îndemnuri sacre ucrainenilor de pretutindeni”, Vichentie Nicolai - ciuc, care a prezentat biografia lui Mircea Lutic, scriitor, traducător, ziarist român din Cernăuți, Nadia Boieciko, care a evocat amintirea lui Ștefan Tcaciuc, a recitat poezii despre pământul natal și a interpretat o melodie având aceeași tematică. Solistul de muzică populară Florin Zuzec, originar din Șerbăuți, a interpretat o doină în limba ucraineană.

A fost o întâlnire desfășurată sub semnul prieteniei și al bune înțelegeri.

27 august 2013 - Conacul Domnesc din Suceava

Aici s-a desfășurat recepția oferită de Consulatul Ucrainei la Suceava cu prilejul Zilei Naționale a Ucrainei. Activitatea a debutat cu interpretarea Imnului de Stat al Ucrainei și al României, urmată de alocuțiunile celor prezenți.

„În această seară minunată mă bucur să mă aflu alături de prietenii Ucrainei care au răspuns invitației de a sărbători împreună această zi specială pentru țara mea. Ultimul an a fost foarte bun pentru națiunea ucraineană. Ne-am apropiat foarte mult de tot ceea ce înseamnă Uniunea Europeană. Considerăm că din punct de vedere tehnic, asocierea cu UE este realizată și sperăm că în noiembrie, la Vilnius, vom semna Acordul de asociere cu UE. Suntem un popor european, creștin și ne merităm locul în cadrul uniunii. Vă mulțumesc tuturor că sunteți astăzi alături de poporul ucrainean în această zi sfântă pentru Ucraina”, Vasyl Boieciko, consulul general al Ucrainei la Suceava.

„În această zi deosebită vă adresez cele mai calde felicitări. Mă bucur să-l revăd pe domnul Mârza împreună cu care am stabilit relații bune între țările noastre. Întâlnirea de astăzi este o dovadă vie că Ucraina și România sunt două țări vecine și prietene. Și pe viitor, vom contribui la păstrarea și dezvoltarea acestor relații și vom găsi noi căi de colaborare”, Mihail Găiniceru, președintele Consiliului Regional Cernăuți.

„Vă urez din inimă o zi fericită. Între Ucraina și România există de ani buni un parteneriat sincer care se dezvoltă permanent. Sper că peste puțin timp Ucraina va fi cel de-al 29-lea stat din UE”, Eugen Constantin Uricec, deputat.

„Și la nivelul învățământului, lucrurile merg bine între România și Ucraina. Vom continua bunele relații existente”, Gheorghe Lazăr, inspector școlar general, IȘJ Suceava.

„Mă bucur să mă aflu la această sărbătoare deosebită. Vă urez succes pe drumul aderării la UE”, Ilie Niță, vicepreședintele Consiliului Județean Suceava.

„Cunosc foarte bine relațiile existente între cele două regiuni ale țărilor noastre. Am depus eforturi comune în dezvoltarea proiectelor transfrontaliere. Mă bucur că sunt prezent la acest moment deosebit și am posibilitatea să salut oamenii cu care am colaborat și care-mi sunt prieteni”, Gavril Mîrza, deputat.

„Cu ocazia Zilei Independenței Ucrainei, urez poporului ucrainean succes pe drumul aderării la UE. M-am întors recent de la Congresul Mondial al Ucrainenilor și vă pot spune că 20 de milioane de ucraineni din Diaspora susțin aderarea Ucrainei la UE. Vă felicit cu ocazia mării sărbători și urez fiecărei familii numai bine și sănătate”, Ștefan Buciuta, președintele UUR.

„Mă simt onorat că am fost invitat astăzi, aici. Ucrainenii din Maramureș sunt cu gândul alături de Ucraina în această zi specială”, Miroslav Petrețchi, președintele filialei UUR Maramureș.

„Urez succes Ucrainei pe calea integrării europene și-i urez «La mulți ani!» de Ziua Națională”, Lucia Mihoc, inspector de limba ucraineană la IȘJ Suceava, președinta Organizației de Femei a UUR.

„La mulți ani Ucrainei, sănătate poporului ucrainean! Relațiile bune existente între cele două țări vecine se datorează oamenilor din administrația locală care au depus eforturi în acest sens. Sper din tot sufletul că aceste relații se vor intensifica spre binele oamenilor din ambele țări”, Costică Macaleți, prefectul județului Botoșani.

„Este o mare onoare și bucurie în același timp să mă aflu astăzi aici. Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava are foarte bune relații de colaborare cu Universitatea „Iuri Fedkovyci” din Cernăuți. În cadrul Facultății de Litere și Științe ale Comunicării funcționează specializarea de limba și literatura ucraineană. Am fost prin multe orașe ucrainene, adevărate orașe europene, și m-am simțit confortabil știind că am mulți prieteni ucraineni. Și pentru că sunt mulți microbiști în sală, merită amintit și faptul că o echipă ucraineană „Șahar Donetsk” are o evoluție foarte bună, avându-l antrenor pe românul Mircea Lucescu”, prof.univ.dr. Mircea Diaconu, prorector al Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava.

„Noi, ucrainenii din Suceava, suntem mândri și bucuroși că putem sărbători Ziua Ucrainei. Suntem binecuvântați cu două sărbători de suflet: 1 Decembrie, ziua națională a României și 24 august, ziua națională a Ucrainei. Avem și mamă și tată. Porțile UUR Suceava sunt deschise pentru o colaborare cât mai bună între noi. Vreau să mulțumesc domnului Ștefan Buciuta pentru sprijinul acordat în organizarea Zilei Ucrainei la sediul uniunii noastre”, Borelaw-Ștefan Petrașuc, președintele filialei UUR Suceava.

„Am foarte mari emoții... Ucraina trebuie să fie mândră de ucrainenii din România. Relațiile diplomatice dintre țările noastre s-au clădit în Suceava din cele mai vechi timpuri. Și au înflorit datorită unor diplomați care au înțeles că prietenii cei mai buni sunt vecinii tăi”, prof. Ioan Bodnar.

„Pentru mine este o mare bucurie și onoare să sărbătorim împreună 22 de ani de independență a Ucrainei. Podul invizibil construit între țările noastre devine an după an din ce în ce mai durabil. Se depun zi de zi eforturi pentru dezvoltarea proiectelor dintre Suceava și Cernăuți”, Angela Zarujan.

La recepția oferită de Consulatul Ucrainei la Suceava a evoluat ansamblul „Kozaciok” din Bălcăuți, cvartetul filialei UUR Suceava, Nicoleta Daneliuc, Petru-Ștefan Șoiman.

Tot aici, directorul teatrului „Mihai Eminescu” din Botoșani, Traian Apetrei, a anunțat că în data de 27 septembrie 2013, la Botoșani va avea loc premiera piesei „Printesa” de Olha Kobyleanska, în traducerea lui Ioan Chideșciuc. La Cernăuți, premiera va avea loc în data de 30 octombrie 2013 pe scena Teatrului Muzical Dramatic „Olha Kobyleanska”.

Foarte mulți oameni prezenți la recepția oferită de Consulatul Ucrainei la Suceava... Este o dovadă că relațiile dintre Ucraina și România sunt vii și nu doar cuvinte tipărite pe documente prăfuite ce zac aruncate printr-un sertar.

Lăcrămioara GRIGORCIUC

Forumul Tinerilor Ucraineni din Diasporă „Ternopil 2013“

Congresul Mondial al Tinerilor Ucraineni din Diasporă (СКУМО - Світовий Конгрес Українських Молодіжних Організацій - structură mondială a tinerilor ucraineni din diaspora din cadrul Congresului Mondial al Ucrainenilor) a organizat, între 18 și 27 august 2013, la Ternopil, Forumul Tinerilor Ucraineni din Diasporă „Ternopil 2013“, la care au participat reprezentanți ai tinerilor ucraineni din peste 20 de țări din întreaga lume. Forumul din acest an a avut o amploare mai mare decât în anii precedenți și a fost alcătuit din trei părți: Tabăra tinerilor ucraineni din Diaspora, 18-24 august; Întrunirea Congresului Mondial al Tinerilor Ucraineni din Diasporă, 25-27 august; Diaspora Fest, 27 august.

Tinerii ucraineni din România au fost și ei invitați să participe la această tabără și la forum, prin urmare s-a format o delegație de 5 persoane care să reprezinte tineretul ucrainean din România, și anume: Greceniuc Alexandru Ivan, Greceniuc Alexandra, Perejuc Silvia, Rahovan Ivasec și Semeniuc Petre.

Prezidiul Congresului

La tabără au fost prezenți peste 40 de tineri, reprezentanți ai țărilor în care trăiesc ucraineni, țări precum: România, Republica Moldova, Polonia, Letonia, Estonia, Serbia, Spania, Kârgâzstan, Armenia, Rusia și Bulgaria. Tabăra a fost educativ-recreativă și a avut loc în Pădurea Neagră din localitatea Zbaraj de lângă Ternopil. Pe durata taberei, reprezentanți ai diferitelor organizații de tineret din Ucraina și Centrul regional pentru tineret din Ternopil s-au întâlnit cu tinerii din Diasporă. Membrii organizației „Moloda prosvita“ au pregătit un program interesant, care a inclus prezentări și un atelier de încondeiere a ouălor de Paști. La fel de interesant și de practic a fost și seminarul de instruire organizat de personalul Centrului regional pentru tineret din Ternopil pentru participanții taberei, care le-au propus tinerilor ucraineni să descrie „Țara visurilor mele“. N-au lipsit nici evenimentele și concursurile sportive organizate de „Molodijnyi Naționalistycyni Kongres“ care, împreună cu tinerii din Diasporă, au organizat un uriaș foc de tabără. Câțiva reprezentanți din fiecare țară au participat la realizarea celui mai lung model de țesătură ucraineană din Ucraina și probabil din lume, model desenat și colorat pe un zid lung de 282 m. După finalizare, acest model a intrat în Cartea Recordurilor din Ucraina și indică faptul că ucrainenii din întreaga lume vor fi uniți pentru totdeauna prin acest colosal model care stă ca martor al acestui eveniment istoric. Desigur, în cadrul taberei n-au lipsit jocurile, cântecele și dansurile ucrainene.

Evenimentul central al forumului a fost întrunirea primului Congres Mondial al Organizațiilor Ucrainene de Tineret care a avut loc între 25 și 27 august cu participarea tinerilor lideri și a tinerilor ucraineni activi din Diasporă și din Ucraina, a persoanelor implicate în politicile de tineret, managerilor și inițiatorilor de proiecte, reprezentan-

ților mondiali ai ucrainenilor, invitaților și personalităților politice din Ucraina interesate de colaborarea cu tinerii ucraineni. Programul Congresului a prevăzut sesiuni tematice, prezentarea rapoartelor de activitate a organizațiilor de tineret (în țările în care acestea există sau sunt în curs de formare), întâlniri și discuții informale cu reprezentanți ai organizațiilor de tineret din Ucraina, dezvoltarea unor proiecte comune ș.a. În cadrul sesiunilor tematice s-au dezbătut următoarele subiecte mai importante: „Rolul tinerilor ucraineni din Diasporă în cadrul ucrainenilor din întreaga lume“, „Mediul cultural-informațional comun al ucrainenilor din întreaga lume“, „Diaspora - lobbist al intereselor ucrainenilor“, „Politica de stat a Ucrainei în ceea ce privește cooperarea cu Diaspora“. La forum au participat, pe lângă reprezentanții țărilor prezente și în tabără, reprezentanți-delegați din Canada, Statele Unite ale Americii, Paraguay, Australia, Ungaria, Slovacia, Republica Cehă, Portugalia și, desigur, liderii Congresului Mondial al Ucrainenilor, deputați din Parlamentului Ucrainei, reprezentanți ai clerului, membri ai consiliilor județene și locale, lideri ai organizațiilor de tineret.

Obiectivele principale ale forumului au fost de a reuni tinerii lideri ai Diasporei ucrainene și ai Ucrainei în jurul ideii consolidării relațiilor și de a forma o mare comunitate mondială a tinerilor ucraineni pentru o mai bună și mai eficientă cooperare, dezvoltarea formelor nonformale de învățare pentru tineri, stabilirea de noi contacte cu tinerii din diferite țări, cu potențiali parteneri în diverse proiecte, fie ei ONG-uri din Ucraina, oameni de afaceri fie politicieni, căci există această dorință de comunicare și colaborare așa cum a afirmat și doamna Jaroslava Hartyányi (Ungaria), prim-vicepreședintele Congresului Mondial al Ucrainenilor, președintele Congresului European al Ucrainenilor: „Nici nouă, și nici vouă, tineri ucraineni, nu ne va lua nimeni dorința de a veni aici (în Ucraina). Generația voastră trebuie să dovedească faptul că, prin unirea forțelor noastre, vom putea realiza foarte multe. Și această forță trebuie să fie îndreptată spre realizarea unui stat ucrainean liber.“

Forumul din acest an a avut și scopul de a finaliza și adopta statutul propriu și de-a alege un nou prezidiu al Congresului Mondial al Organizațiilor Ucrainene de Tineret. Astfel, noul prezidiu este format dintr-o echipă internațională, și anume: Miroslav Hoceak (Serbia) - președinte, Dmitri Lekartev (Moldova) - prim-vicepreședinte, Roman Bilas (Polonia) - vicepreședinte, Danylo Korbabyci (Canada) - vicepreședinte, Krasimir Pankovski (Bulgaria) - secretar, Greceniuc Alexandru Ivan (România) - trezorier, Iuri Broda (Canada) - membru, iar Comisia de Control e compusă din Roman Dohovyci (Slovacia), Meri Tirațuiian (Armenia) și Aleksandr Kryvtov (Rusia). Dar acest eveniment istoric a avut loc mulțumită efortului uriaș depus de tinerii lideri ucraineni, așa cum a afirmat și Miroslav Hoceak la deschiderea oficială: „Începând de mâine (27 august 2013), devenim o structură mondială. În ultimii 2 ani

ne-am întâlnit de 8-9 ori și nu numai în Ucraina. Până astăzi am câștigat 15 proiecte care au primit o finanțare totală de aproximativ 400 de mii de dolari. Colaborarea cu organizațiile de tineret din Ucraina este un proces pe care l-am început acum câțiva ani. La fiecare dintre proiectele noastre ne ajută ONG-urile din Ucraina și încercăm să promovăm activitatea organizațiilor de tineret. Acesta este al treilea an consecutiv în care se desfășoară Forumul Tinerilor Ucraineni din Diasporă, iar astăzi diaspora este cel mai mare lobbist al intereselor ucrainene în străinătate. De asemenea, tinerii sunt mult mai adaptați la provocările societății moderne. De aceea, un segment foarte important al muncii noastre este de a promova difuzarea de informații cu privire la activitatea Diasporei ucrainene. Sperăm ca, după încheierea forumului, Consiliul Județean și Primăria orașului Ternopil să adopte un program de cooperare cu Diaspora ucraineană.“

În plus față de programul principal, participanții la forum au depus flori la Monumentul Independenței - Taras Șevcenko, la care au fost prezenți și reprezentanți ai Consiliului Local și Regional din Ternopil și s-au alăturat unei acțiuni de binefacere pentru Ternopil, și anume sădirea merilor de-a lungul aleii principale din Parcul Renașterii Naționale. În ciuda vremii ploioase, membrii Congresului au fost cuprinși numai de emoții pozitive și au avut parte de o experiență de neuitat.

Iar dacă tot e vorba de tineri, nu puteau lipsi cântecul și dansul. Acestea au fost oferite tinerilor ucraineni prezenți la Ternopil de celebra trupă ucraineană „Haidamaky“, dar și de alte grupuri și trupe cu care am sărbătorit împreună Ziua Independenței. De altfel, la data de 27 august a avut loc la Ternopil și „Diaspora Fest 2013“ cu participarea tinerilor cântăreți și a trupelor ucrainene din Diasporă. Locuitorii orașului Ternopil și delegații au fost încântați de concertele soliștilor: Sofia Fedina (Ucraina), Julia Smaga (Spania), Oles Juravceak (care a cântat la instru-

Delegații la Congres

mente populare ucrainene de suflat), grupul „Roksolania“, ansamblul de dansuri „Posmiška“ și trupa „Horpyna“ din Polonia (invitat special), care a încheiat seara concertelor și Forumul Tinerilor Ucraineni din Diasporă „Ternopil 2013“.

În calitate de conducător al delegației tinerilor ucraineni din România și membru al forumului din acest an la Ternopil, vreau să mulțumesc tuturor tinerilor ucraineni din România pentru participarea lor activă la diferite proiecte și îi invit să participe și mai activ la evenimentele naționale și internaționale destinate lor și la organizarea diverselor acțiuni și evenimente care să fie benefice comunității ucrainene din România pentru a păstra și dezvolta în continuare tradițiile, obiceiurile și valorile culturii ucrainene.

Alexandru Ivan GRECENIUC

Cuvântarea președintelui UUR, Ștefan Buciuta, la seminarul organizat de Fundatia Culturală „Dr. Bernády György”, Târgu Mureș, 12-13 septembrie 2013

Domnule președinte al Fundației Culturale „Bernády György”, Domnule președinte al Uniunii Federale a Minorităților Naționale din Europa (FUEN), Hans Heinrich Hausen, Domnule senator Markó Bélla, Doamnelor și domnilor colegi, reprezentanți ai organi-

zentativă a ucrainenilor din România care numără în prezent, după ultimul recensământ, peste 50 de mii de cetățeni din 11 județe unde există filiale județene care cuprind zeci de organizații. Scopul Uniunii Ucrainenilor din România este de a păstra și promova limba maternă în

cnezate căpătând denumirea de stat cazăcesc care a existat până la sfârșitul secolului al XVIII-lea. După desființarea Sicei Zaporojene de către Ecaterina a II-a a Rusiei nu a mai existat un stat ucrainean independent până în secolul al XX-lea.

Independența Ucrainei ca stat modern începe la 24 august 1991 când Rada Supremă a Republicii Sovietice Socialiste Ucrainene a proclamat țara drept stat independent și democratic, act confirmat apoi la referendumul din 1 decembrie 1991.

În perioada 20-22 august a.c., la Universitatea Națională „Politehnica din Lviv”, Ucraina, s-a desfăș-

grarea europeană - o garanție a independenței Ucrainei și a democratizării ei; Ucrainenii de pretutindeni și promovarea intereselor lor comune; Holodomorul din anii 1932-1933: învinge adevărul. După cum se știe, în anii 1932-1933, poporul ucrainean a fost supus genocidului prin înfometare, când au murit între 7 și 10 milioane de suflete. Congresul s-a desfășurat sub deviza „Contra spem spero” („Fără speranță nădăjduim”).

Se știe că centrul geografic al Europei se află în Ucraina pe malul drept al Tisei în localitatea Dilova, raionul Rachiv, regiunea Transcarpatia. Considerăm că semnarea

Dl Nicolae Miroslav Petrețchi, dl Ștefan Buciuta, dl Mihai Radan

zațiilor minorităților naționale, Dragi participanți la acest seminar,

Din partea Uniunii Ucrainenilor din România felicit inițiativa celor patru organizații partenere de a organiza acest simpozion, de asemenea, mulțumesc dlui președinte László Borbély pentru invitația de a participa la acest eveniment și la prima dezbatere interminoritară din România cu privire la tematica Inițiativei Cetățenești Europene cu deviza „Nu ești singur. Un milion de semnături pentru diversitatea europeană”. Declar că Uniunea Ucrainenilor din România susține inițiativa cetățenească europeană și va sprijini campania de strângere de semnături.

UUR este o organizație repre-

rândul populației ucrainene, de a păstra tradițiile și cultura prin organizarea diferitelor manifestări culturale, simpozioane și de a colabora cu țara mamă - Ucraina. Avem circa nouă mii de elevi care învață limba maternă.

Uniunea Ucrainenilor din România este membră a Congresului Mondial al Ucrainenilor, a Congresului European al Ucrainenilor și membră în Prezidiul Consiliului Ucrainean Mondial de Coordonare.

Istoria Ucrainei a fost zbuciumată. În secolul al IX-lea a existat deja un puternic stat kievean, Kyivska Rus, care în istorie este considerat ca momentul nașterii Ucrainei. În secolul al XVI-lea statul kievean se fărâmițează în mici

șurat cel de-al X-lea Congres Mondial al Ucrainenilor la care am participat și noi.

Pe ordinea de zi a Congresului au stat principalele probleme pe care este chemat să le aibă în vedere Congresul Mondial al Ucrainenilor pentru a contribui la rezolvarea problemelor comunităților ucrainene ce fac parte din această organizație care cuprinde 33 de țări cu o Diasporă ucraineană de cca 20 de milioane. Congresul a dezbătut probleme arzătoare, precum: Inte-

Acordului de asociere a Ucrainei cu UE la sfârșitul lunii noiembrie a.c., la Vilnius, Lituania, va da un puternic imbold minorităților existente în Ucraina și etnicilor ucraineni din România pentru a milita și a contribui la integrarea Ucrainei în UE.

Mulțumesc pentru atenție și urez succes lucrărilor Simpozionului.

Ștefan BUCIUTA,
președintele UUR

Pentru copiii cu vârstele între 4 și 14 ani de la Școala Gimnazială Izvoarele Sucevei, vineri, 30 august, de la ora 10, momente de mare bucurie, ca și pentru părinții însoțitori și doamna director coor-

donator a instituției, Crizantema Alexander. Pe meleagul nostru a sosit „Mașina cu jucării”. Și într-una din clase, iar mai apoi pe terenul de sport al școlii, pedagogi sociali plecați din București în

„Mașina cu jucării” în inima munților

cadrul programului „SOS - copiii satelor României” au susținut vreme de două ore activități recreative și distractive (jocuri în grup, desene, colaje, pictură, modelaje etc.). Din convorbirea pe care am avut-o cu dl Dragoș Bobeică, pedagog social, la finalul acestor activități inedite și emoționante am aflat că proiectul este finanțat de Fundația Vodafone și are loc anual, cam de 11 ani, în diverse județe ale țării. Iar acum, iată, după cum s-a exprimat, „Mașina cu jucării s-a deplasat tocmai aici, în inima munților. Până a se afla însă la Izvoa-

rele Sucevei, echipa a mai fost prezentă la școlile din Bogdănești, Valea Moldovei și Dornești din județul nostru.

Cum nu avem un cămin cultural și fiind încă de la Revoluție cu mare dor de a fi vizitați de asemenea oaspeți și de formații artistice, în general dornici de a simți „pulsul” unor activități culturale „Mașina cu jucării” a fost pentru cei mici, dar chiar și pentru adulții prezenți la manifestare, o surpriză memorabilă!

Decebal Alexandru SEUL

Anul școlar 2013/2014 și-a deschis porțile

În cadrul ședinței Consiliului Uniunii Ucrainenilor din România desfășurate la sediul filialei din Cluj-Napoca la care s-au dezbătut problemele apărute cu numirea inspectorului de specialitate pentru limba maternă ucraineană și cu care ocazie am luat cunoștință de unele prevederi din Legea Educației Naționale nr. 1/2011, secțiunea

Dr. Ștefan Buciuta în mijlocul cadrelor didactice

12 - Învățământul pentru persoanele aparținând minorităților naționale, am stabilit să adresăm factorilor răspunzători de învățământul în limbile minorităților naționale scrisori în care să susținem punctul nostru de vedere și, de asemenea, să participăm la unele unități școlare la deschiderea anului școlar 2013/2014.

Anul acesta am hotărât să particip la deschiderea anului școlar în comuna mea natală, Poienile de sub Munte (Русь Поляни), unde de câțiva ani funcționează Liceul Tehnologic și unde, conform statisticilor, se predă limba ucraineană la cca 1800 de copii.

Am mai avut invitație de a participa la deschiderea anului școlar și la Liceul Ucrainean „Taras Șevcenko” din Sighetu Marmăției, dar am renunțat în favoarea școlilor din comuna Poienile de sub Munte care se află la cca 130 km de reședința de județ, Baia Mare și la cca 65 km de Sighetu Marmăției. La liceul din Sighet a participat primvicepreședintele Miroslav Petrețchi care a prezentat din partea mea un cuvânt de salut.

Împreună cu Nicolae Miroslav Petrețchi, consilierul UUR, ne-am deplasat la Poienile de sub Munte cu mașina UUR încărcată cu 82 de volume editate de UUR în limbile ucraineană și română și cu o colecție de reviste selectate din anii trecuți, chiar de la primele apariții pe care le-am predat bibliotecarei școlii, Maria Bilan, având în vedere că urma să fie inaugurat un nou corp de clădire pentru Liceul Tehnologic construit pe

vechiul amplasament al școlii din Nyjnyi Krai (Нижний Край).

Cu greu ne-am putut strecura pe podul peste Rica și prin curtea școlii unde așteptau manifestarea de deschidere a noului an școlar cca 1300 de elevi și peste 110 cadre didactice împreună cu părinții și bobocii.

De fapt, în comuna Poienile de sub Munte sunt patru școli generale și un liceu. Conform ultimei statistici la Liceul Tehnologic sunt curpinse 11 grupe de preșcolari din care una în limba ucraineană, cu 127 de copii; 24 de clase în școala primară, cu două grupe simultane în limba ucraineană care cuprind 441 de elevi; 18 clase de gimnaziu care cuprind 419 elevi și 9 clase de liceu care cuprind 264 de elevi. În structura liceului intră Școala Generală nr. 2 din cătunul Cvașnița. Școala Generală nr. 4 Horb cu clasele I-VIII cuprinde 9 grupe de preșcolari, 16 clase la cursul primar (I-IV), 12 clase la cursul gimnazial (V-VIII) având în total 702 copii la care predau 71 cadre didactice. La Școala nr. 4 Horb intră și structura de la Luhei. În total, în învățământul din comuna Poienile de sub Munte sunt cuprinși 2053 de copii și 171 cadre didactice.

Școala din Poienile de sub Munte a fost împodobită de sărbătoare mai ales că din acest an Liceul Tehnologic îl are ca director pe profesorul de matematică Mihai Cucicea, fost director, până nu demult, al Liceului Ucrainean „Taras Șevcenko” din Sighetu Marmăției.

Manifestarea de deschidere a anului școlar a început cu cuvântarea noului director care și-a prezentat oaspeții poftindu-i în prezidiu, apoi, a oferit microfonul fostului deputat, președintelui Uniunii Ucrainenilor din România, Ștefan Buciuta, primarului localității, Ștefan Oncea, și consilierului județean, juristului Ioan Beuca.

Eu m-am referit la activitatea depusă de foștii directori ai școlii din Poienile de sub Munte, precum Ioan Corjuc, Ioan Boico, Gavrilă Bondea, Bella Songot, Mihai Cin, Ștefan Chifa, Petre Vulpe și alții care au contribuit la dezvoltarea învățământului în comuna Poienile de sub Munte. Am mai amintit că din comună au plecat la studii superioare devenind oameni de nădejde pentru societatea românească mai mulți absolvenți, precum medicul militar, generalul Ivan Brona, inginerul silvic Ioan Buciuta, farmacistul Dumitru Ivasiuc, procurorul Mihai Labici, colonelul

Ioan Buciuta, foștii directori și profesori ai școlii din Poienile de sub Munte care după terminarea studiilor superioare s-au întors în comuna lor natală. În prezent sunt mulți ingineri, tehnicieni, profesori și doctori plecați din comună și care reprezintă cu cinste această localitate.

Am recomandat tinerilor învățăcei să ia ca model pe înaintașii lor și să le urmeze exemplul pentru că în comună este greu de trăit din cauza reliefului muntos, a lipsei industriei și a locurilor de muncă și mulți absolvenți ai școlii din Poienile de sub Munte trebuie să-și caute viitorul în alte localități și chiar în UE.

Unii locuitori ai comunei Poienile de sub Munte, care acum numără peste 10 mii de suflete, au migrat în alte localități populând județele Satu Mare, Arad, Caraș-Severin și Timișoara și chiar înființând multe localități noi pe acele meleaguri.

După încheierea manifestării, directorul Mihai Cucicea a poftit copiii din clasele pregătitoare și primare să intre în clasă și să-și preia manualele, iar pe oaspeți primarul comunei, Ștefan Oncea, i-a poftit să ia parte la inaugurarea noii clădiri a școlii la Nyjnyi Krai. Împreună cu elevii de liceu ne-am deplasat la noua locație și, după slujba de sfințire oficiată de preotul paroh Ilie Hascec, am tăiat panglica noii școli, dotate cu 4 săli de clasă conform cerințelor europene, construită după un proiect al Ministerului Educației,

Aspect din curtea școlii

și finanțat de Banca Europeană de Investiții și cofinanțat de Guvernul României și de Consiliul Local al comunei Poienile de sub Munte al cărei viceprimar este Ștefan Chimșac.

După tăierea panglicii tricolore s-au împărțit bucați din aceasta tuturor celor prezenți.

Ștefan BUCIUTA,
președintele UUR

Domnului Varujan Pambuccian, liderul grupului parlamentar al minorităților naționale

Subsemnatul, Mihai Macioca, prim-vicepreședinte al Uniunii Ucrainenilor din România, în numele Consiliului UUR, vă aduc la cunoștință următoarele: Consiliul UUR își exprimă nemulțumirea profundă față de demiterea, prin adresa semnată de Dvs., din funcția de inspector de specialitate pentru limba ucraineană în cadrul Inspectoratului Școlar Județean Suceava, a dnei Lucia Mihoc și numirea în locul ei a dlui Ilie Sauciuc.

Această decizie a fost luată fără consultarea și acordul Uniunii Ucrainenilor din România. Doamna Lucia Mihoc a fost propusă de Con-

siliul UUR în funcția de inspector de specialitate la Inspectoratul Școlar Județean Suceava pentru mai multe motive: are pregătirea profesională necesară și gradele didactice corespunzătoare, are experiență profesională și este o bună cunoscătoare a limbii ucrainene literare.

Pentru promovarea în funcția de inspector de specialitate, pe care o îndeplinește de 6 ani, doamna Lucia Mihoc a susținut un concurs. Ea a avut rezultate de excepție în exercitarea funcției și Consiliul UUR este foarte mulțumit de activitatea ei.

Consiliul UUR a fost neplăcut surprins de

intervenția Dvs. în problemele comunității ucrainene și de implicarea în schimbarea din funcție a unui membru marcant al Uniunii noastre. Dl Ilie Sauciuc, care a fost propus în funcția de inspector școlar județean cu problemele ucrainenilor, fără consultarea și acordul nostru, nu are pregătirea și experiența necesară acestei funcții și nu cunoaște temeinic limba ucraineană literară.

Ne așteptam să ne sprijiniți în promovarea reprezentanților ucrainenilor în structurile administrației publice și să nu ne subminați eforturile de propășire a minorității ucrainene.

Față de cele de mai sus, vă rugăm să luați măsuri de repunere în funcția de inspector școlar a dnei Lucia Mihoc. În caz contrar vom fi nevoiți să apelăm la toate forurile politice interne și internaționale, la mass-media și la justiție.

Mihai MACIOCA,
prim-vicepreședinte al UUR

În vizită la familia Ianoș...

În prag de seară, am poposit acasă la Zirca Ianoș... Motivul pentru care am pornit în ospeție a fost acela de a-l cunoaște pe Alexandru Ianoș, fratele Zircai. Un om pe care-l știam doar din informațiile oferite de presă și din povestirile celor care l-au cunoscut personal. Un mare muzician, care de peste 30 de ani a ales să-și trăiască viața peste hotare, din 1990, în Elveția.

Când am ajuns, Zirca ne-a pofțit în foișorul din grădină. Am zâmbit, pe peretele foișorului se odihnea o chitară... se putea altfel?... doar familia Ianoș e sinonimă cu muzica. În timp ce așteptam sosirea lui Alexandru Ianoș, gândul mi-a zburat la anii când trăia tatăl domniei sale, Valerian Ianoș. Am rețut acele discuții savuroase purtate, în minusculul sediu al organizației UUR din Siret de pe vremuri, despre muzică, poezie, dans, spiritualitate ucraineană...

Odată cu sosirea celorlalți musafiri, amintirea mea despre discuțiile de altădată a devenit clipă vie. Erau altele doar locul și persoanele... Alexandru Vladimir Ianoș, dirijorul Orchestrei Filarmone din Berna; Zirca Ianoș, instructor al ansamblului „Kolomyika” din Siret; Boreslaw Petrașuc, președintele UUR filiala Suceava, Vasile Popovics, preot al bisericii greco-catolice „Schimbarea la Față” din Siret, Tamara Popovics, medic, Petru-Ștefan Șoiman, instructor al ansamblului „Kozaciok” din Bălcăuți.

Dialogul s-a înfiripat firesc și a curs cu aceeași naturalețe până târziu în noapte. Amintiri, planuri, nelămuriri, certitudini, dezamăgiri, speranțe... un amalgam de trăiri ale unor suflete aflate sub zodia frumosului.

Alexandru Ianoș: Am văzut că a fost renovată Casa de Cultură. De unde fonduri?

Boreslaw Petrașuc: Obținute printr-un proiect transfrontalier.

Alexandru Ianoș: E o șansă extraordinară aceasta, dar acest spațiu cultural este populat? Are loc un schimb cultural între oameni, aici?

Petru Șoiman: Se organizează evenimente culturale, poate nu atât de multe câte ar merita orașul, având în vedere trecutul său plin de istorie.

Boreslaw Petrașuc: Cum e la Berna? Cum funcționează acolo o instituție care generează cultură? Ce are, ce lipsește și ce ar trebui să aibă Siretul pentru a intra în normalitate?

Alexandru Ianoș: Lipsește setea, interesul pentru cultură, educația. O comparație e greu de făcut între Siret și Berna. La Siret, tot ce înseamnă cultură e făcut la nivel de amatori. La Berna, dacă nu există interes din partea publicului, nu reziști. Avem salarii bune acolo,

asigurate din subvenții. Dar dacă noi nu acoperim o parte din costul biletelor, se taie bugetul. Condițiile sunt extrem de dure. Și deși biletele sunt scumpe, oamenii le cumpără. După câte văd eu, voi aici primiți bani fără a avea public. Repet, trebuie să valorificați șansa de a avea o casă de cultură renovată și dotată cu tot ce trebuie.

Boreslaw Petrașuc: Dați-ne un sfat... Cum putem schimba noi lucrurile? Aici, am intrat într-un fel de rutină. Oamenii s-au obișnuit cu dansurile ucrainene. E nevoie de o diversificare, de găsit o abordare nouă în organizarea evenimentelor culturale.

Alexandru Ianoș: Când eram mic, tatăl meu avea o orchestră de mandoline... În Siret existau trei coruri, două orchestre. Acum câte coruri există aici, Zirca?

Zirca Ianoș: Unul singur, corul asociației, pe care-l „împrumut” fiecărei instituții. Mergem și cântăm peste tot, când suntem solicitați. Doar așa putem număra mai multe coruri în Siret.

Alexandru Ianoș: Oamenii aleargă după bunăstare materială. Tinerii sunt crescuți în alt spirit. Noi cândva mergeam la șezători, crăpam lemne pe acolo. Astăzi, tineretul butonează toată ziua. Pentru România, toată această deschidere spre un nou stil de viață e ca o cutie a Pandorei. În Vest, oamenii s-au obișnuit treptat cu noile cuceriri tehnice. Le-au cunoscut avantajele și dezavantajele și au învățat să le gestioneze cum trebuie. Copiii mei au voie doar jumătate de oră la televizor și atunci la o emisiune aleasă cu grijă. Nu au telefoane performante și nu că nu mi-aș permite financiar. Aici, bunăstarea a venit deodată. În acest ritm, latura umană se va deteriora și mai mult. Ce să facem? Cum s-o facem? E greu de explicat, iar de convins e și mai greu, dar salvarea stă în educație și cultură. Din păcate politicienii nu pun accent pe aceste valori. Doar un om educat își va schimba atitudinea față de tot ceea ce-l înconjoară. În Elveția există școli de muzică în aproape fiecare sat. Se știe că Bach a compus cantate pentru fiecare duminică. Colectivele artistice de acolo cunosc tot acest repertoriu clasic. E o cultură care ține de religie, de istorie... I-am zis Zircai să introducă în repertoriul corului ei superba piesă corală românească „Sara pe deal”. Eu am crescut cu „Rozpreahaite chlopti koni”. Frumose vremuri.

Boreslaw Petrașuc: Ianoș e un nume reprezentativ pentru Siret, pentru comunitatea ucraineană și nu numai. Se impune de la sine să valorificăm această oportunitate. Vorbesc aici de organizarea unui festival în memoria tatălui dumneavoastră, Valerian Ianoș, să acor-

dăm atenția cuvenită ansamblului „Kolomyika” condus de Zirca Ianoș, să-l facem cunoscut pe Alexandru Ianoș comunității noastre. Cum vede Zirca această idee?

Zirca Ianoș: N-am nimic împotriva. Vom încerca să facem ceva.

Vasile Popovics: Cândva, Siretul era un puternic centru de spiritualitate ucraineană. Există liceul în limba ucraineană. Acum, comunitatea ucraineană e dezbinată. Trebuie să urmăm exemplul maghiar. Ei nu se leapădă de ce-i al lor. Există înțelegere între preotul protestant și cel greco-catolic, căci ambii sunt maghiari. La noi nu se înțelege preotul ortodox cu cel greco-catolic, amândoi ucraineni fiind. Aici e marea noastră problemă. Trebuie să conștientizăm importanța preotului în viața comunității. Dacă nu-ți iubești biserica, nu poate exista unitate. Restul, sunt vorbe goale.

Boreslaw Petrașuc: Sunt de aceeași părere cu dumneavoastră. Alături de biserică, și școala e la fel de importantă. De aceea doresc înființarea, după modelul de la biserică ucraineană din Suceava, a unor „școli de duminică” pe lângă bisericile ucrainene din județ, unde copiii să fie familiarizați cu limba ucraineană, să învețe rugăciuni, cântece, poezii în limba maternă. Iar activitățile acestor două instituții să fie organizate în parteneriat.

Vasile Popovics: Care biserici ucrainene?

Boreslaw Petrașuc: Trebuie început cumva. Avem localități unde preoții sunt cunoscători ai limbii ucrainene. De acolo trebuie pornit.

Alexandru Ianoș: Identitatea unei culturi începe și se sfârșește cu limba. Mie mi-e foarte greu la Berna. Nu cunosc niciun ucrainean. Și atunci îmi potolesc dorul de limba ucraineană ascultând o piesă pe youtube, de exemplu. Mi-aduc aminte că atunci când eram eu elev, se desființase școala în limba ucraineană. Și tata m-a înțris la clasa unde se studia limba rusă. Mie mi-era rușine, din cauză că elevii de la clasa de germană râdeau de noi. Eram priviți ca fiind inferiori dacă învățăm limba rusă. Și eu mă revoltam, tata mă obliga. Mai târziu am înțeles că tata dorea să-mi transmită astfel toate amintirile lui, să mă identifice cu ele, fiind copilul lui. Și atunci când l-am invitat pe tata la Kiev, la unul din concertele susținute de Orchestra radio-simfonică din Kiev, al cărei dirijor eram, i-am produs o mare bucurie.

Tamara Popovics: Era un profesor deosebit tatăl dumneavoastră...

Alexandru Ianoș: Tatăl meu n-a fost nicio zi la o școală de muzică. Dar s-a născut într-o familie de intelectuali... bunicul era învățător.

Se zice că lucra la un dicționar în 5 limbi, un proiect mareț la acea vreme când nu existau cadre calificate. Tatăl meu a primit o educație muzicală solidă în familie, pe care ne-a transmis-o și nouă: mie, Zircai, fratelui meu, Valentin. De mic am acordat mandolinele și astfel îmi formam auzul muzical fără să-mi dau seama. Când am plecat să dau examen la liceul de muzică, mi se părea atât de firesc ceea ce mi se cerea să fac acolo, că nici n-am conștientizat că dau un examen. Pentru tot ceea ce sunt trebuie să-i mulțumesc tatălui meu. Avea o pasiune extraordinară pentru muzică. Noi nu aveam bunuri materiale, pentru că tata întotdeauna avea nevoie de bani pentru corzi, lemn (din care construia singur instrumentele). Caracterul liric al cântecului ucrainean l-a ajutat să depășească toate greutățile vieții, suferința pricinuită de război. Și această dragoste mistuitoare pentru muzică ne-a insuflat-o și nouă.

Boreslaw Petrașuc: Această dăruire trebuie s-o avem și noi. Să transmitem celor ce vin după noi toată această bogăție spirituală pe care noi am avut șansa s-o cunoaștem pe viu.

Alexandru Ianoș: Înainte, această spiritualitate era trăită zi de zi. Era viața însăși. Treptat, se pierde totul...

Petru Șoiman: În zona de munte toate tradițiile încă sunt bine păstrate. Am fost recent la Ploșcii și am văzut niște costume extraordinare, având drept culori predominante verdele și portocaliul...

Vasile Popovics: Da, în zona de munte sunt oameni minunați. Am fost într-un an cu colinda la Brodina. Ne-am adunat mai mulți și încercam să ne amintim colindele vechi. Am cam uitat versurile, dar bunica mea (care bătrână fiind, uită multe lucruri) le știe pe toate. I-au rămas întipărite în minte și suflet. Apoi, am auzit povești fascinante despre toporiștile lui Dovbuș (e un erou al ucrainenilor, cum e Pinte la români).

Boreslaw Petrașuc: În acest ritm, am putea vorbi la nesfârșit. Eu mă bucur că ne-am întâlnit astăzi aici, că am punctat plusurile și minusurile pe care le avem. Sper să putem concretiza o parte din planurile noastre, pentru a nu fi simpli consumatori de cultură, ci să putem genera noi această cultură.

Într-adevăr, discuția putea continua fără întrerupere. Timpul însă a trecut neobservat, dar nemilos. Ne-am despărțit cu certitudinea că toate cele discutate vor începe să prindă viață. Treptat, ușor, căci lucrurile de acest gen nu sunt atât de simple de realizat. Pentru concretizarea lor în fapte e nevoie de implicarea mai multor instituții și a mai multor oameni. E nevoie de talent, pasiune, dăruire, bunăvoință, răbdare, ascultare și renunțare la orgoliile personale. Cam dificil, dar nu imposibil...

Lăcrămioara GRIGORCIUC

Din inițiativa dlui Teofil Rendiuk, ministru consilier al Ambasadei Ucrainei în România, la Centrul Cultural Informațional al Ucrainei din București, a avut loc, la 22 februarie 2013, o întâlnire cu trei urmași ai foștilor ofițeri ucraineni care, în perioada 1918-1921, și-au adus contribuția modestă la cucerirea și menținerea independenței Republicii Populare Ucrainene.

La întâlnire, au participat Excelența Sa dl Teofil Bauer, ambasadorul Ucrainei în România, atașați militari și alte persoane de la Ambasadă, precum și de la Uniunea Ucrainenilor din România.

Cei trei urmași prezenți la întâlnire, născuți în România, sunt mândri de tații lor, care alături de alți patrioți ucraineni, au pus fundamentul la crearea primei Republici Populare Ucrainene.

Este vorba despre dna Olga Porochivskyi-Andrici, fiica colonelului Hnat Porochivskyi, dl Emilian Manciu, fiul locotenent-colonelului Pavel Manciu și subsemnatul, Mihai Pocorschi, fiul locotenentului Naum Pokorskyi.

De la început trebuie menționat că cei trei ofițeri au avut destine și trasee diferite în lupta pentru independența Ucrainei, iar după înfrângerea suferită de armata ucraineană au emigrat, în anii 1920-1921, în diferite țări ale Europei și Americii, inclusiv în România.

Dl ambasador T. Bauer i-a invitat pe cei trei urmași să prezinte activitatea taților ca militari și refugiați politici în România. Dna Olga Porochivskyi-Andrici, după ce a mulțumit Ambasadei Ucrainei pentru această primă întâlnire cu urmașii ofițerilor ucraineni susmenționați, a arătat că tatăl ei s-a născut în satul Dobre, regiunea Uman, la 29 ianuarie 1888. A terminat liceul la Kiev, după care, în perioada 1906-1911, a urmat Școala de ofițeri și Academia de Înalte Studii Militare la Vladivostok, devenind ofițer în armata țaristă rusă. A participat la Primul Război Mondial, fiind avansat la gradul de colonel.

Datorită ocupării de către armata bolșevică, la începutul lunii ianuarie 1918, a părții de est a Ucrainei, inclusiv a Kievului, Rada Centrală Ucraineană, mutându-se la Jytomyr, a proclamat, la cel de-al IV-lea Universal, la 11 ianuarie 1918, independența totală a Republicii Populare Ucrainene față de Rusia Sovietică.

În aceste condiții, tatăl dnei Olga Porochivskyi-Andrici s-a înrolat în armata ucraineană, fiind numit succesiv, în funcție de operațiunile militare împotriva Armatei Roșii, armatei albe și poloneze, comandantul regimentelor de cazaci nr. 7 și 8, șef de stat major al armatei insurecționale din Uman, ataman pentru probleme speciale pe frontul de sud-vest, primind și alte însărcinări pe linie militară.

În cei trei ani de lupte pentru salvagardarea independenței Ucrainei, din cauza ofensivei armatei roșii și a neprimirii niciunui ajutor militar în armament, muniție și echipament sanitar din partea Franței și Angliei ale căror trupe au debarcat în porturile Mării Negre, armata ucraineană, slăbită de atâtea lupte, condusă de comandantul suprem Symon Petliura, s-a retras pe teritoriul Poloniei în vederea reorganizării și dotării cu armament și cele necesare pentru a continua lupta împotriva bolșevicilor. Guvernul polonez în loc să-i sprijine, la presiunea bolșevicilor ruși și ucraineni, i-a internat în barăcile înconjurate de sârmă ghimpată, de la Tarnow și Rzeszow după care i-a dezarmat.

Din cauza suprapopulării barăcilor cu cca 30.000 militari ucraineni, a condițiilor mizere de cazare și hrană, oamenii s-au îmbolnăvit de tifos și mulți au decedat. Guvernul condus de S. Petliura a hotărât ca refugiații politici să

O întâlnire de suflet

părăsească aceste lagăre și să ceară azil politic în diferite țări din Europa.

Colonelul H. Porochivskyi a hotărât ca prin intermediul Misiunii Diplomatice Extraordinare Ucrainene din București, să se adreseze Regelui Ferdinand I al României și guvernului Alexandru Averescu cu rugămintea de a acorda azil politic refugiaților militari ucraineni.

Cunoscând situația din Rusia bolșevică care a trimis la moarte zeci de mii de ofițeri ruși și ucraineni, pentru că nu se supuneau puterii

muncă, iar pe unii i-a ajutat și material din fondurile obținute de la diferite organizații internaționale.

În anul 1928, s-a căsătorit cu Elena Margulin din Delta Dunării, iar în anul 1933, s-a născut fiica lor Olga Porochivskyi.

În perioada 1930-1933, H. Porochivskyi a scris multe articole despre emigrația ucraineană din România care au fost publicate în revistele „Tabor“ și „Dnepr“, în orașul Lviv.

Întrucât toți emigranții politici din Rusia erau considerați apatrizi, Liga Națiunilor din Geneva prin Comitetul condus de dr. F. Nansen, a emis pașapoarte speciale tip dr. F. Nansen, care au fost distribuite tuturor emigranților, începând din anul 1930.

După 23 august 1944, Armata Roșie a intrat în România, care s-a alăturat țărilor aliate în lupta împotriva Germaniei hitleriste.

În aceste circumstanțe, Comitetul ucrainean „S. Petliura“ și-a încetat activitatea, iar NKVD a început identificarea și arestarea membrilor acestuia.

După multe căutări NKVD a reușit să-l aresteze, la 6 noiembrie 1944, pe Hnat Porochivskyi care a fost deportat într-un lagăr din Potma, Republica Autonomă Sovietică Socialistă Mordvină, unde s-a îmbolnăvit grav de inimă și a decedat în anul 1949, după informațiile primite de la un cunoscut al familiei.

Olga Andrici împreună cu mama și bunica sa, rămânând fără niciun sprijin, au fost ajutate material și moral de mătușa din partea mamei. După terminarea liceului, Olga Andrici a urmat Facultatea de Biologie din București, după care a lucrat timp de 30 de ani ca redactor la Academia Română, Ministerul Învățământului, Academia de Științe Agricole și alte instituții de stat. În anul 1962, s-a căsătorit cu Vladimir Andrici, ucrainean din județul Suceava, profesor de limba rusă care în perioada 1990-2008 (când a decedat) a desfășurat o bogată activitate pe linie culturală pentru ucrainenii din București. Au doi copii: Iulian și Renata care locuiesc și lucrează în Canada.

Dna Andrici, rămânând singură, scrie articole și cărți cu caracter istorico-beletristic, care sunt publicate în diverse reviste și edituri din București.

Domnul Emilian Manciu a spus că, tatăl său Pavel Manciu, s-a născut în regiunea Kamianet-Podilskyi, Ucraina, în anul 1889. După terminarea liceului și a școlii de ofițeri de geniu a devenit ofițer în armata țaristă rusă. A participat la Primul Război Mondial împotriva Germaniei și Austro-Ungariei.

La 29 aprilie 1918, în fruntea Statului Ucrainean a fost ales hatmanul Pavlo Skoropadskyi, fost general ucrainean în armata țaristă rusă. Printre alte măsuri adoptate de guvernul ucrainean a fost și stabilirea de relații diplomatice cu țări din Europa, inclusiv cu România. Astfel, la Iași, în primul semestru al anului 1918, a fost numit Ciobotarenko C., comisar general al Statului Ucrainean în România.

La 7 august 1918, Ministerul de Război al Ucrainei l-a numit pe lt. colonel Pavel Manciu ca adjunct al Comisariatului de Stat cu reședința la Iași, a cărui misiune era să controleze, împreună cu autoritățile militare române, depozitele de armament și muniție în regiunea dintre Prut și Nistru, precum și pe întreg teritoriul României. Aceste depozite au rămas pe teritoriul Basarabiei din timpul războiului purtat, în perioada 1916-1917, de Rusia țaristă și România împotriva Germaniei și Austro-Ungariei.

(Urmare în numărul următor)

Mihai POCORSCHI

Dl Mihai Pocorschi, dna Olga Andrici, Excelența Sa Teofil Bauer, dl Emilian Manciu

sovietice precum și executarea prin împușcare, în anul 1918, din ordinul lui Lenin a țarului Nicolae al II-lea și a întregii sale familii, regele Ferdinand și regina Maria (verișoara țarului Nicolae al II-lea) au aprobat șederea temporară în România a refugiaților politici ucraineni și ruși, asigurându-i de tot sprijinul.

Primind această aprobare, regimentul condus de colonelul Porochivskyi a trecut munții Carpați, fiind dirijat spre orașul Bălți, unde era staționată Divizia a XIV-a română. De aici, după o carantină de câteva zile au fost trimiși cu trenul la Brașov, unde au fost cazați în cazărmi militare disponibile la „Cetățuie“ și puși în drepturi la 28 decembrie 1920. Datorită supra-populării cazărnilor, prin sosirea noilor refugiați din Rusia, emigranții ucraineni au fost trimiși, în decembrie 1921, la Oradea Mare, de unde, din aceleași motive, au fost traserați, în decembrie 1922, la Făgăraș, fiind cazați în castelul Mihai Viteazul. Colonelul Porochivskyi a fost numit de autoritățile militare române comandantul lagărelor sus-menționate ale emigranților ucraineni.

După desființarea lagărelor, în iulie 1923, din cauza cheltuielilor mari necesare întreținerii lor, emigranții ucraineni au fost trimiși în grupuri de 50-80 persoane să lucreze la diferite fabrici și ferme agricole din România, iar H. Porochivskyi a fost numit de șeful Misiunii Diplomatice Ucrainene, profesorul Kost Mațievyci, în conducerea Comitetului Ucrainean pentru ajutorarea emigranților ucraineni „Symon Petliura“, care avea sediul în București, fiind înființat în anul 1922.

Comitetul respectiv, condus de H. Porochivskyi a ținut legătura permanentă cu toți emigranții ucraineni, i-a vizitat la locurile lor de

Numele lui P. Orlyk a intrat în istoria poporului ucrainean ca un simbol al invincibilității spiritului căzăcesc, al aspirațiilor fierbinți ale ucrainenilor de a obține și de a consacra independența Statului Ucrainean, iar în istoria europeană și universală - ca autor al primei Constituții scrise.

Sper să se realizeze inițiativa anunțată anterior de a se ridica în Ucraina un Panteon al figurilor istorice vestite ale poporului ucrainean cu repatrierea rămășițelor pământești sau a capsulelor simbolice cu țărână din locurile de înhumare a acestora în străinătate. Între personalitățile înhumați în mod simbolic în acest Panteon un loc de cinste, alături de rămășițele pământești ale altor hatmani vestiți ai Ucrainei, trebuie să-l ocupe monumentul închinat lui Pylyp Orlyk.

I. Moldova și Valahia în imaginația lui Pylyp Orlyk înainte de venirea sa la Bender, în anul 1709.

La 11 decembrie 1673, când tatăl său de religie catolică, Stepan Orlyk, și-a pierdut viața la numai 51 de ani din cauza rănilor primite lângă cetatea Hotin, unde apăra interesele Poloniei, dar în același timp și ale Ucrainei, în războiul polono-turc din anii 1672-1676, micul Pylyp Orlyk avea puțin peste trei ani. Copilul nu-l ținea minte pe tatăl său, dar din povestirile ulterioare ale mamei, Iryna Malachovska, care provenea dintr-o familie nobilă ortodoxă lituaniano-belarusă, și-a format imagini de neuitat despre Hotin și cetate, precum și despre Moldova, aflate atunci sub vasalitatea Imperiului Otoman.

Despre credința ortodoxă a mamei sale vorbesc două fapte sigure.

În primul rând, Pylyp a fost botezat după rit ortodox, ceea ce, într-o familie profund credincioasă, nu ar fi fost posibil fără știrea mamei. În afară de aceasta, în însemnările personale din „Jurnal“ din anii 1720, 1721 și 1722 se vorbește despre patronul lui Orlyk, sfântul Pylyp (Filip) sărbătorit la 11 octombrie după stil vechi, dată care corespunde calendarului ortodox. Această dată după stil vechi a fost făcută de P. Orlyk în timpul lungii sale călătorii din Suedia în Grecia.

În al doilea rând, în „Jurnalul“ din ziua de 5 (16 mai) 1722, P. Orlyk, scrie personal următoarele: „16/5 sâmbătă, în ziua sfintei mucenice Iryna, în timpul liturghiei m-am rugat pentru memoria mamei mele al cărei nume era Iryna“, fapt ce ne face să susținem cu convingere că mama sa era creștină ortodoxă.

Copilul nu știa încă unde se află cetatea Hotin, dar năzuia cu toată ființa sa să ajungă cândva în aceste locuri pentru a găsi mormântul tatălui său. Pe atunci băiatul nu-și imagina încă că soarta sa furtunoasă îl va arunca fără voie la Hotin unde, în 1721, va trăi unul dintre cele mai tulburătoare episoade ale vieții sale.

Încă de pe vremea studiilor la cea mai veche instituție de învățământ din Belarus - Academia Iezuită din Vilnius - tânărul și talentatul student a început să se intereseze de lupta polono-turcă din 1673 de lângă Hotin cu speranța de a afla măcar ceva despre împrejurările în care a fost rănit și a murit părintele său. Totuși, în această instituție cu specific iezuit, P. Orlyk nu a putut afla prea multe, de aceea problema a rămas pentru el deschisă.

Situația s-a schimbat în mod radical la Kiev unde, la sfârșitul anilor 80 ai secolului al XVIII-lea, se mută mama lui Pylyp, vânzându-și toate proprietățile din Belarus, special pentru ca fiul său să se poată instrui mai temeinic. Accesul la un volum nemaivăzut de literatură în diverse limbi, învățământul de la Academia Kievo-Movileană a cărei programă nu numai că se situa la nivelul universităților și academiilor similare din Europa, dar le și depășea, i-a deschis tânărului student, energic și avid de cunoaștere, noi posibilități, inclusiv în ceea ce privește războiul polono-turc din anii 1672-1676. Aici, la Kiev,

tânărul află că lupta de lângă Hotin a avut loc la 11 noiembrie 1673 când armata aliată polono-lituaniană sub comanda marelui hatman al

funcția de cancelar, iar apoi de cancelar principal și regent al Cancelariei militare generale a lui Ivan Mazepa.

Hatmanul Ucrainei, Pylyp Orlyk

coroanei, Jan Sobieski, supranumit „Leul din Hotin“, a zdrobit armata turcă condusă de Husein-pașa (cca 35 de mii de oameni) care și-a amplasat pozițiile în fosta tabără poloneză din timpul primei lupte de lângă Hotin din 1621. Armata poloneză care număra cca 30 de mii de ostași a încercuit cetatea Hotin încă la începutul lunii noiembrie 1673. Cetatea era bine adaptată pentru apărare: așezată la o cotitură a Nistrului, având ziduri medievale, șanțuri întărite, construite cu o jumătate de secol înainte de acest război. Primele asalturi asupra pozițiilor turcești au avut loc la 10 noiembrie, dar ele au fost doar unele de tatonare a pozițiilor adversarului. Principala luptă s-a dat a doua zi când J. Sobieski i-a lovit pe turcii obosiți de nesomn și vreme rea. După ce armata lui J. Sobieski i-a hărțuit pe cei încercuți cu simularea unor atacuri nocturne, în zorii zilei de 11 noiembrie, însuși marele hatman a condus armata, în care se afla și tatăl lui P. Orlyk, în atac pe un viscol puternic.

După salvele de tun poloneze, a venit rândul pedestrimii și dragonilor pedestri să lovească zidurile de apărare ale taberei turcești creând breșe în șanțuri pentru atacul cavaleriei. Prin spărturile din ziduri și șanțuri s-au năpustit husarii hatmanului S. Jablonowski. Turcii au răspuns prin contraatac al spahiilor călare, dar nu au reușit să reziste asaltului husarilor bine înarmați așa că lupta a cuprins întreaga tabără turcească și cetatea. Datorită panicii create în rândul armatei turce, Husein-pașa a dat ordin de retragere pe cealaltă parte a Nistrului. Dar singurul pod din Hotin a fost afectat de atacul artileriei poloneze și s-a prăbușit sub greutatea celor care se retrăgeau. Doar câteva mii de turci dintr-o armată de 35 de mii de ostași au reușit să fugă la Kamianet-Podilskyi, ocupat atunci de musulmani. Restul ostașilor din armata turcă au fost nimiciți sau luați prizonieri. Pierderile polonezilor au fost mult mai mici, dar printre acestea s-a aflat și cea mai scumpă ființă pentru P. Orlyk - tatăl său.

Academia, scrie Oleksandra Trofymuk în broșura sa „Pylyp Orlyk, hatman în emigrație, poet baroc, autor al primei Constituții“, l-a format nu numai ca un fin stilist, capabil să lucreze în Cancelaria militară generală. Probabil, principalele grăunțe care au pătruns în sufletul tânărului educat în spiritul nobleței au fost ideile ce au stat la baza ortodoxismului și a statalității (trebuie reținut faptul că tatăl lui P. Orlyk și-a pierdut viața în lupta cu turcii care a adus din nou victorie armatelor creștine; nu trebuie uitat nici faptul că tânărul a fost educat sub supravegherea mamei care provenea dintr-o familie nobilă ortodoxă; merită avut în vedere și faptul că familia Orlyk a părăsit Cehia după eșecul mișcării de eliberare națională din secolul al XVI-lea). Toate acestea și-au pus amprenta asupra întregii activități creatoare și statale a lui P. Orlyk. Academia Kievo-Movileană a fost aceea care l-a învățat să privească istoria și prezentul Ucrainei de atunci prin ochii conducătorilor de cazaci, dar și ai poporului simplu fapt ce se va reflecta în concepția istorico-filosofică din „Istoria poporului căzăcesc“ expusă în preambulul Constituției.

Următoarea perioadă de cunoaștere mult mai profundă a Moldovei de atunci de către P. Orlyk, înarmat cu talent și educație aleasă, cunosător al limbilor străine, preocupat de teologie și filosofie, având aptitudini literare și o mare sete de muncă începe în 1799, anul în care e numit în

Dar acest hatman ucrainean iubitor de libertate, vestit de pe atunci în întreaga Europă și în Asia Mică, l-a cunoscut pe viitorul său pisar general (conform standardelor actuale, această funcție corespunde cu rangul de prim-ministru sau cancelar) cu mult mai devreme. Cercetând problema rudelor și a anturajului lui I. Mazepa, S. Pavlenko a ajuns la următoarea concluzie: „Compararea anilor de naștere a lui P. Orlyk și a nepotului lui I. Mazepa, I. Obidovskyi (1671-1672) arată că cei doi au învățat în aceeași perioadă la Kiev și că ei se cunoșteau și, foarte probabil, erau chiar prieteni“. Așa se explică - adaugă L. Șendryk - și faptul că P. Orlyk a fost invitat, în ianuarie 1698, la nunta polcovnicului din Nijyn, Ivan Obidovskyi cu fiica judecătorului general Vasyl Kociubei, Hanna. Este posibil ca P. Orlyk să o fi cunoscut la această nuntă pe fiica polcovnicului din Poltava, Pavlo Hertyk, al cărei nume era tot Hanna și care a devenit nu numai soția credincioasă a hatmanului ucrainean în exil, ci și mama celor opt copii ai săi. Fără îndoială, căutându-și colaboratori și asistenți capabili în care să poată avea încredere în ceea ce privește planurile sale de perspectivă privind viitorul Patriei, experimentatul I. Mazepa nu a putut să-l piardă din vedere pe talentatul P. Orlyk. Cu atât mai mult că pentru aceasta existau premise serioase: încă în timpul studiilor la Academia Kievo-Movileană, și anume în 1695, tânărul poet, autor al numeroaselor poezii elogioase cunoscute atunci sub denumirea de „panegirice“ a dedicat una dintre ele, „Alkid rus“ slăvitului hatman, fapt care a făcut ca numele lui P. Orlyk să fie cunoscut în rândul comandanților ucraineni și, evident, lui I. Mazepa însuși.

Activitatea desfășurată în Cancelaria militară generală l-a apropiat pe P. Orlyk mai mult de I. Mazepa. După cum arată M. Vasylenko, „... Orlyk a făcut pe lângă curtea hatmanului o carieră rapidă, devenind în scurt timp persoana de încredere a lui Mazepa. Cariera nu și-a făcut-o cu sprijinul cuiva, sau prin protecția cuiva, ci datorită inteligenței sale, energiei, talentului, culturii care l-au scos întotdeauna în evidență, servind mai apoi ca argumente pentru alegerea sa ca hatman“. Numirile în funcții înalte s-au datorat înzestrării sale native, minții agere, perseverenței în acumularea cunoștințelor și activității sale. Cariera rapidă s-a datorat, în primul rând, abilităților și calităților sale, minții agere, culturii înalte, nobleței și diplomației. După cum se știe, el ca și I. Mazepa cunoșteau multe limbi străine, mai ales latina, greaca veche, germana, franceza, polona, suedeza, belarusă și rusa. În bibliotecile sale existau sute de cărți, printre care operele lui Aristotel, Herodot, Cicero, Vergiliu, Dante, Molière, Montesquieu și ale altor învățați, scriitori și poeți europeni și universali. Pe mulți dintre aceștia el îi citea în original.

Mai sunt alte două circumstanțe care au stat la baza apropierii lui P. Orlyk de I. Mazepa.

Prima este aceea că la 5 noiembrie 1702 hatmanul a devenit nașul fiului lui Pylyp, Hryhor, care, mai târziu, a fost numit șef al gărzii regale suedeze, iar ulterior saxone, apoi membru al consiliului regal secret și mareșal al Franței și în cinstea căruia aeroportul din Paris construit pe fostele sale domenii poartă astăzi denumirea „Orly“.

(Continuare în numărul următor)

Traducere de Ion ROBCIUC

Creștinii ortodocși ucraineni au sărbătorit sâmbătă, 29 iunie a.c., hramul bisericii „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” din cartierul Zamca al Sucevei.

Credincioșii au venit la biserică încă de la primele ore ale dimineții pentru a se închina la Icoana cu părticică din moaștele Sfântului Iov de la Poceaev, la Icoana cu părticică din moaștele Sfintei M. Mc. Varvara și la Racla cu zece părticele ale sfinților din renumita Mare Lavră Pecerska din Kiev, pe care biserica ucraineană din Suceava le-a primit ca dar de mare preț de la PS Meletie, episcopul Hotinului, cu binecuvântarea IPS Pimen, arhiepiscopul Sucevei și Rădăuților.

Din cuvântul de învățătură rostit de preacucerinicul pr. drd. Mihai Maghiar, parohul acestui sfânt lăcaș, am aflat că raclele cu părticele din moaștele sfinților ucraineni și icoanele au fost aduse la Suceava pentru ca enoriașii care nu pot ajunge în Ucraina să se poată închina acestor sfinți.

Sărbătoarea hramului bisericii a început încă de vineri seară cu oficierea Sfintei Slujbe de priveghere, după care sâmbăta, în ziua de Sf. Apostoli Petru și Pavel s-a citit Acatistul acestor sfinți urmat de Sf. Liturghie oficiată de preotul paroh Mihai Maghiar în frunte cu un sobor de preoți: pr. Ștefan Todorean, protopop de Cernăuți, arhidiacon Petru Todorean al PS Meletie al Hotinului, pr. George Palade parohia „Buna Vestire” din Bruxelles, pr. Mihai Marici parohia „Acoperământul Maicii Domnului” din Bălcăuți, pr. Daniel Petrașuc, parohia „Sf. Dimitrie” din Negostina.

La Sfânta Liturghie a participat Excelența Sa, dl dr. Vasyl Boieciko, consulul general al Ucrainei la Suceava împreună cu soția sa, dna Nadia Boieciko.

În curtea Parohiei Ortodoxe Misionare Ucrainene din Suceava, aflate în imediata vecinătate a mănăstirii armenesti Zamca, se află o troiță ridicată de comunitatea ucraineană în cinstea eroilor ucraineni și români căzuți pe toate câmpurile de luptă în cele două războaie mondiale. Atât troița, cât și interiorul bisericii au fost împodobite cu flori. La Sfânta Liturghie a fost prezent corul parohiei din Negostina care a răspuns atât în limba română, cât și în ucraineană. Sfânta slujbă s-a desfășurat în românește și ucrainește. Enoriașii au adus la biserică vin, colaci și produse de patiserie pentru sănătatea celor care poartă numele Petru și Pavel.

După agapa creștină, la sediul Uniunii Ucrainenilor din Suceava, a avut loc, timp de aproape trei ore, masa rotundă cu tema: „Rolul limbii materne în predarea religiei în școli” la care au participat preoții din Bălcăuți și Negostina, o parte dintre cadre didactice din Negostina, Bălcăuți, Brodina, Ulma și din alte localități ale județului.

Părintele paroh drd. Mihai Maghiar, moderatorul acțiunii, după ce a prezentat scopul mani-

Hramul bisericii „Sfinții Apostoli Petru și Pavel”

festării, a insistat asupra unei mai bune conlucrări între biserică, școală și organizațiile Uniunii Ucrainenilor. Acțiunea a fost finanțată de UUR.

Din desfășurarea tematicii acestei mese rotunde s-a desprins concluzia că atât preoțimea, cât și corpul profesoral și Uniunea sunt interesate de predarea religiei în școli, că acest obiect trebuie să facă parte din trunchiul comun al curriculumului școlar. La școlile cu populație ucraineană sunt dese cazuri de profesori de religie ce nu cunosc limba ucraineană, iar în unele locuri și preoții nu cunosc ucraineana. Din luările de cuvânt ale profesorilor Ivan Chideșciuc, Gheorghe Mihai, Gheorghe Cega, Vichentie Nicolai-ciuc, ale preoților Mihai Maghiar, Mihai Marici, Daniel Petrașuc s-a desprins ideea că profesorii de ucraineană în cadrul orelor de cunoaștere a istoriei, tradițiilor și obiceiurilor ucrainenilor trebuie să acorde un număr cât mai mare de ore tematicii religioase. La această idee a aderat și dl Roman Petrașuc, asistent univ. la Universitatea din București.

Personal, în calitate de invitat din partea dlui Boris Petrașuc, organizatorul acestei frumoase și interesante dezbateri, m-am pregătit din timp. Din cauza timpului limitat, unele idei din intervenția mea, nu am reușit să le prezint mai amănunțit și, de aceea, vreau să înșir doar câteva din paradoxurile vremurilor noastre, în ciuda eforturilor slujitorilor bisericii și ai școlii.

Avem edificii tot mai multe, dar suflete tot mai mărunte, trasăm autostrăzi tot mai lungi, dar hrănim înțelegeri tot mai înguste, cheltuim tot mai mult, dar avem tot mai puțin, cumpărăm neobosiți, dar ne bucurăm aproape epuizați, debordăm de alte motive, dar nu găsim soluții, provocăm mult zgomot, dar nu semnificăm mai nimic, vedem mai multe direcții, dar nu sesizăm sensul lor, căutăm cu disperare o oază de liniște și de puritate, dar cum o dobândim, o și pângărim cu strigătele noastre trufașe.

Construim locuințe tot mai mari, dar cu familii tot mai mici, folosim tot mai multe accesorii inutile, dar într-un timp record, adunăm tot mai multe funcții, dar într-o minte tot mai neliniștită, pregătim tot mai mulți experți, dar avem tot mai puține probleme rezolvate, am izbutit să transplantăm încântați prematur majoritatea organelor noastre, dar nu am reușit măcar o grefă de conștiință imaculată... bem prea mult alcool de calitate, dar fumăm și mai mult tutun ordinar, adus de peste graniță, risipim neșabuit, dar zâmbim tot mai rar, conducem bolizi și mai repede, dar ne enervăm din nimic, căci ajungem tot mai târziu sau deloc, citim tot mai puțin și superficial, dar

suntem hipnotizați de televizor și internet, rugându-ne tot mai rar.

Ne-am multiplicat averile, dar ne-am redus valorile, vorbim prea mult, urât și frivol, iubim prea rar și egoist, dar urâm foarte des și încrâncenat, am învățat cum să ne trăim viața, am adunat anii vieții și nu viața anilor.

Am ajuns până pe lună, dar avem probleme în cazul în care trecem strada pentru a ajuta un vecin, am făcut nenumărate aparate de măsurat, dar nu știm cum să folosim măsurile nemăsurabile care de fapt ne hotărăsc destinul.

Ne-am acoperit de glorie „științifică”, distincții „nobiliare” și ranguri aristocratice, dar rușinea unor dezastre savante (clonarea, eutanasierea, Cernobâl etc.) ne-au dezvăluit public „rațiunile înalte” ale unor factori de decizie care au oferit răspunsuri puerile privind consecințele tragice ale forțelor lor.

Am purificat aerul din încăperi, dar am poluat oceanul aerian, apele și solul, am cucerit atomul, dar nu am putut învinge prejudecățile noastre, plănuim lucruri mărețe, dar realizăm uneori numai surogate.

Folosim tot mai mult calculatorul, dar comunicăm tot mai greu. Asemenea paradoxuri se pot enumera spre inexistența infinitului. Acestea sunt vremurile fast food-ului, hot-dog-ului și embrionilor de idei ale oamenilor autoidolatri și caracterelor meschine și cinice ale profilurilor rapide și relațiilor stupide de tip „ok, ok”.

Acum sunt timpurile în care avem mai multe venituri pentru bogații săraci, dar și mai multe divorțuri, am reușit să realizăm case tot mai frumoase pentru unii, dar și o mulțime de cămine destrămate doar pentru cei săraci-bogați.

Așadar, ne rămâne să spunem o vorbă copilului care ne iubește atât de sincer și curat, căci el va crește curând și va pleca de lângă noi zâmbind încrezător, cum am plecat și noi cândva...

Trebuie să-i slujim cu dragoste pe cei din preajma noastră. Este bine să ne amintim să ne rugăm din inimă pentru toți cei care ne apreciază, dar și pentru cei care ne detestă pentru că nu știm cât timp ne-a mai rămas pentru cel mai simplu și cel mai greu lucru din lumea asta - iubirea sinceră și ziditoare.

Trebuie să ne facem timp să iubim, să dăruim, să iertăm și să împărtășim cele mai frumoase gânduri la modul cel mai sincer. Numai așa, toți cei care se vor bucura de existență vor recunoaște că în noi trăiește un chip al iubirii adevărate.

Și să nu uităm: iubirea este Dumnezeu, iar Dumnezeu este iubirea.

Gheorghe CEGA

(Continuare din numărul anterior)

Pe plan extern, creștinarea din 988 a deschis Rusiei Kievene largi perspective în ce privește relațiile economice și culturale atât cu Bizanțul, cât și cu țările europene. Cneazul Volodymyr a instituit relații diplomatice cu Germania, Roma, Armenia și a stabilit relații de prietenie cu ungurii, polonezii, cehii.

Prin creștinism Rusia Kieveană a intrat într-o epocă a unei reînnoiri spirituale, a dobândit acces la cele mai bune tradiții ale culturii europene, inclusiv la scrierile europene.

Cnezatul kievean a început să devină pe zi ce trece tot mai puternic. I se dusesse faima în toată lumea, încât multe capete încoronate se grăbeau să strângă relațiile cu curtea kieveană, ba chiar să se

înrucească cu aceasta prin nenumărate căsătorii.

Cneazul Volodymyr a domnit 35 de ani, din care, după botez, 27 de

ani. Ultimii ani i-au adus însă multe mahniri. Devotata lui soție și sfătuitoare a murit. Fiul său Sveatopolk nu era ascultător și era dușmănos față de frații săi Borys și Hlib pe care i-a și ucis. Ulterior aceștia au fost canonizați ca martiri de către biserică. Pecenegii sălbatici făceau incursiuni pustiitoare la marginile țării.

1025 de ani de la creștinarea Rusiei Kievene

Toate acestea i-au slăbit puterile cnezului, care la vârsta de doar 54 de ani, la 15 iulie 1015, a trecut la cele veșnice, dată la care este po-

menit acum în calendarul ortodox, iar creștinarea Rusiei Kievene se aniversează la 1 august (stil vechi) respectiv 14 august (stil nou).

Marele cneaz Volodymyr a fost trecut în rândul sfinților „Întocmai cu apostolii” - la fel ca și slăvita sa bunică împărăteasa Olga.

Atenția istoricilor a fost întotdeauna atrasă de personalitatea puternică a acestui domnitor, unul dintre cei mai importanți al Rusiei Kievene, om de stat, luminător. Însemnătatea lui se datorește faptului că a impus creștinismul ca religie de stat, a unificat și a întărit Rusia Kieveană, dându-i forme stabile de organizare statală și i-a asi-

gurat un rol de frunte în Europa răsăriteană.

Cneazul Volodymyr a dat Rusiei Kievene tot ce era mai de preț atunci pe pământ - credința creștină cu ritualul cel mai frumos - cel grecesc, precum și contactul cu cultura bizantină cea mai evoluată pe atunci în lume.

Istoria a conferit cnezului Volodymyr, ca urmare a înfăptuirilor sale, denumirea de Cel Mare, supranumit și „Luminătorul”, al cărui nume a rămas nepieritor nu numai în cronici, el a devenit unul dintre eroii literaturii epice, legendelor, cântecelor și în special ai baladelor numite „bylyny” în care eroul idealizat „Volodymyr - Soarele cel strălucitor” este prezentat ca apărător al pământului natal, cârmuitor înțelept și iubitor de oameni.

Olga ANDRICI

„IVAN ȘMULEAC - o rană deschisă a literaturii noastre“

„Dintre toți cei de-o vârstă cu mine, pe care-i cunosc, eu am fost cel mai norocos. Norocul meu e chiar de invidiat, căci niciunul dintre ei, în afară de mine, nu a avut onoarea de a se naște în luna iunie când ploaia caldă de vară adăpă pământul însetat, când totul crește mănios, prinde putere și înflorește, când tot ce e sensibil îți ademenește privirea și te face să tresăliți de bucurie. Atunci în ziua de douăzeci și doi iunie a anului o mie nouă sute treizeci și patru, mama s-a bucurat de lumirea mea, iar eu la rândul meu m-am bucurat de admirabila lume și i-am zâmbit soarelui de dimineată care înălțându-se deasupra Câmpiei privea vesel în odaie prin fereastra căsuței noastre scunde din lemn...“ - scria Ivan Șmuleac despre copilăria sa în povestirea *Над Тисою у тій хатині* („În acea căsuță de pe malul Tisei“).

Ivan Șmuleac s-a născut la 22 iunie 1934 în satul Lunca la Tisa, județul Maramureș. Copilăria și-a petrecut-o în anii grei de după război, de care își va aduce aminte nu fără oarecare nostalgie:

„Eu întâia oară aici, pe acest pământ,

Am încălțat opincile negre
Și pe cărări înrouate
Mă îndreptam spre școală
Cu tăblița în mână...“

- va scrie, despre anii de școală din satul natal, după care va urma Școala Pedagogică Ucraineană din Sighetu Marmației.

Scriitorul Ștefan Tcaciuc în cartea sa *Слово про побратимів* („Cuvânt despre confrăți“), fiind coleg cu Ivan Șmuleac, își aduce aminte de el și de acei ani de școală: „*L-am cunoscut pe Ivan Șmuleac în toamna anului 1950, amândoi fiind elevi la liceul (și școala pedagogică) din Sighetu Marmației. Îmi aduc aminte, de parcă a fost ieri... A fost unul din cei mai frumoși băieți și avea o*

voce de aur. Cânta atât de frumos, încât mai port și astăzi în suflet ca pe niște perle scumpe, ecoul incredibilelor cântece pe care le cânta, iar cântecul „Dezhămați, băieți, caii...“ a rămas pentru totdeauna talismanul inimii mele“.

După terminarea școlii pedagogice lucrează ca învățător în școlile ucrainene din localitățile Copăcele și Cornuțel, județul Caraș-Severin. Astfel, viitorul scriitor a întins o punte de dor între Maramureșul pitoresc și ținutul de basm al Banatului, punte pe care se mai plimbă și astăzi, frumosul, cuvintele, viața...

Debutul său literar a avut loc în publicația ucraineană *Новий вік* („Veac nou“) din București, iar mai departe creațiile sale literare apar în volumele colective *Серпень* („August“), *Ліричні струни* („Strune lirice“) și *Обрії* („Orizonturi“).

„Terminând școala, ne-am despărțit, scrie în cartea mai sus amintită Ștefan Tcaciuc. Timp îndelungat nu am știut nimic unul despre celălalt. Deodată s-a întâmplat minunea: numele noastre s-au întâlnit pe paginile aceleiași publicații. Atât eu, cât și Ivan Șmuleac am început să cochetăm cu muzele, să scriem poezii. Anii treceau, iar noi din doi oameni care s-au cunoscut cândva am devenit doi prieteni adevărați. Inimile noastre au început să împrumute una alteia ba strune, ba chiar bandure...“.

Cu toate că scria foarte rar, doar atunci când credea că are ceva de spus, când simțea nevoia de a vorbi cu oamenii, cu copiii și lumea lor, știind foarte bine că scrisul înseamnă răbdare și durere, dar mai înseamnă și descoperirea unor noi lumi posibile, verosimile sau incredibile, Ivan Șmuleac s-a ocupat de această îndeletnicire până la trecerea sa în eternitate care a avut loc în 1999. În acest timp a dăruit literaturii ucrainene din România o

carte pentru copii *Бабусине сонечко* („Soarele bunicii“, Editura Kriterion, București, 1975) și alte două de proză scurtă: *Іду до добрих людей* („Oameni buni“, Editura Kriterion, București, 1980), respectiv *Рідний поклик* („Chemare natală“, Editura Kriterion, București, 1987).

Același Ștefan Tcaciuc a întrebat-o odată pe Natalia, fiica lui Ivan Șmuleac: „Ce mai face tatăl dumneavoastră?“

„Nimic important, zâmbi aceasta. Cântă oamenilor și povestește copiilor“.

În câteva cuvinte fiica a spus despre tatăl său totul, chiar totul. A-i bucura pe oameni cu cântec și pe cei mici cu povești nu este o îndeletnicire, ci o binecuvântare de la Dumnezeu, iar Ivan Șmuleac cu asta s-a ocupat întreaga sa viață, de aceea era respectat și iubit de către toți cei ce l-au cunoscut, dovadă că lăcașul de cultură din satul Cornuțel, comuna Păltiniș din județul Caraș-Severin poartă numele său.

Ivan Șmuleac a apărut în fața cititorilor săi atât ca un adevărat și talentat poet, cât și ca prozator.

„În poezia lui Ivan Șmuleac, finețea merge mână în mână cu bărbăția și optimismul, cu credința neclintită într-un viitor mai bun, în triumful vieții și frumuseții asupra morții...“, scrie Ștefan Tcaciuc.

Una dintre poeziile sale, pusă pe muzică de compozitorul Ivan Liber se poate citi pe piatra funerară de pe mormântul său.

Proza lui Ivan Șmuleac izvorăște din amintiri despre copilărie - izvor nesecat al oricărui scriitor. Părinții, bunicii, consătenii, satul natal, râul Tisa, dealul Câmpa, zugrăviți în culori calde, vii, trec printr-o întregă gamă de nuanțe de la umor sincer până la o tristă melancolie și o nostalgie cutremurătoare.

„Într-adevăr, eram sănătos ca

un stejar. Dar plângeam și din pricină că nu știam să vorbesc. Iată Vasylo, el știe, de aceea și cere lăptic, bunicul cere de la tata o țigară, tata cere de la bunic

amnarul, bunica cere de la mama... nu, nu! Bunica nu cere nimic de la mama, ea doar poruncește și o pune la tot felul de munci. Toți comunică între ei. Iar eu... Păi, măcar prin plâns îi aduc aminte de prezența mea, ca să nu uite de mine...“ - *Над Тисою у тій хатині* („În acea căsuță de pe malul Tisei“).

Sau:

„Stăm împreună cu mama sub nucul bătrân și ascultăm zgomotul ușor al valurilor Tisei. Văd obrajii blânzi ai mamei, ochii ei căprui și luminoși care deodată se întristează, iar obrajii încremenesc în riduri. Mama îmi ciufulește părul, eu simt mâna ei ușoară ca o aripă de pasăre. Mă îmbrățișează șoptind ceva.

- Ce ai spus, mamă?

- Cred că dacă am avea noroc, am fi boga...“

Și s-a oprit. - *Мати сонце будила* („Mama trezea soarele“).

În ziua de 22 aprilie 1999, Ivan Șmuleac a închis partea ce i se cuvenea din soarele trezit de vocea blândă a mamei sale și a trecut dincolo să cânte și să povestească îngerilor despre oamenii care, desori, pot fi la fel de buni și nevinovați ca și ei.

Nu pot să închei altfel aceste rânduri despre scriitorul Ivan Șmuleac decât cu ceea ce a spus marele său prieten Ștefan Tcaciuc despre el: „Ivan Șmuleac - rămâne o rană deschisă a literaturii noastre, dar și o amintire frumoasă care a devenit a doua mea inimă.“

Mihai TRAISTA

În acest an se împlinesc 117 ani de la nașterea și 30 de ani de la trecerea în neființă a celui care a fost Naum Pocorschi.

S-a născut în Ucraina, comuna Berezky, raionul Cecelnyk, regiunea Vinnyța, din părinți țărani. Studiile primare le-a făcut în comuna sa natală, iar cele liceale în orașul Oligopol și Odesa.

Odată cu atacarea Rusiei de Germania în 1914 s-a înrolat voluntar în Regimentul de gardă imperial „Simionovsk“ și a luptat, ca soldat și observator aerian, pe frontul de vest împotriva germanilor. Fiind grav rănit, în decembrie 1914, a fost transportat la spitalul din Smolensk. După două luni de spitalizare a urmat școala de ofițeri de intendență de la Kiev. Devenit ofițer, a fost repartizat la o mare unitate militară din regiunea Odesa, unde a lucrat în cadrul Departamentului de aprovizionare a frontului și ca ofițer de legătură cu unitățile militare din subordine.

După revoluția bolșevică din octombrie 1917, a fost trecut în rezervă, rămânând în continuare să lucreze un timp la același departament militar de aprovizionare.

In memoriam Naum Pocorschi (1896-1983)

Întorcându-se acasă în comuna sa natală, sătenii l-au ales președinte al sovietului comunal. Din cauza presiunilor exercitate asupra lui de autoritățile bolșevice de a trece de partea lor, a hotărât să se alăture unei unități a armatei Republicii Populare Ucrainene, care lupta pentru independența și libertatea Ucrainei. După înfrângerea armatei RPU și trădarea Poloniei care a încălcat convenția semnată în aprilie 1920 de a lupta împreună împotriva armatei bolșevice, aceasta, în octombrie 1920, a semnat un tratat de pace cu RSSFR și RSSU. Ca urmare majoritatea unităților armatei și guvernul RPU au fost nevoite să se retragă pe teritoriul Poloniei. La solicitarea părții sovietice, unitățile armatei RPU, din ordinul lui I.Pilsudski, șeful guvernului polonez, au fost internate în lagăre de concentrare înconjurate cu sârmă ghimpată și dezarmate.

Alte unități militare răzlețe ucrainene, neavând forța de a ține piept loviturilor armatei roșii au fost nevoite, în cele din urmă, să treacă înot fluviul Nistru (într-o noapte din luna august 1921, sub gloanțele grănicerilor sovietici), cerând azil politic autorităților române. După o carantină

de două săptămâni în orașul Bălți, unde se afla o mare unitate militară română, refugiații politici au fost trimiși sub escortă și internați în lagărul de refugiați politici de la Brașov. Printre ei se afla și fostul locotenent Naum Pocorschi. Deoarece în lagărul respectiv erau cazați atât foști militari ruși din armata lui Vrangel, cât și foști militari ucraineni al căror comandant, numit de autoritățile militare române, era colonelul Hnat Porochevskyi, Naum Pocorschi și ceilalți camarazi au fost primiți în grupul ucrainean.

După cum rezultă din articolele scrise de col. H.Porochevskyi și publicate în revista „Tabor“, în perioada 1925-1933, refugiații politici s-au bucurat în lagărele de la Brașov, Oradea Mare și ultimul de la Făgăraș de condiții decente de cazare și hrană, având posibilitatea să lucreze și la diferite fabrici și ferme agricole, situate în afara lagărelor. Totodată, după un timp li s-a acordat și o soldă în funcție de gradul militar pe care l-au avut.

(Continuare în numărul viitor)

Mihai POCORSCHI

Cu vreo două luni în urmă, la Editura bucureșteană, „RCR - Print“, a ieșit de sub tipar, finanțată de Uniunea Ucrainenilor din România, monografia, în două volume, a cunoscutului

literat ucrainean, Pavlo Zaițev, „Viața lui Taras Șevcenko“, într-o splendidă traducere a textului ei, a mării majorității a versurilor citate, cu note, prefață și comentarii adecvate, de Corneliu Irod, un talentat scriitor și exeget literar bilingv, admirabil cunoscător al ambelor limbi, redactor responsabil al acestei prestigioase apariții fiind cunoscutul lingvist, dr. Ion Robciuc, inspirata copertă, cât și bogatele reproduceri alb-negru și color din creația lui Șevcenko și a altor pictori aparținând Irinei Moisei, iar tehnoredactarea computerizată Terezei Șendroiou.

Apariția ediției românești a monografiei lui Pavlo Zaițev reprezintă un veritabil eveniment cultural din cel puțin trei motive. Mai întâi, editarea, la noi, a acestei lucrări, este un gest de prețuire a creației genialului poet național ucrainean, Taras Șevcenko, de la nașterea căruia se împlinesc, în 2014, 200 de ani, ceea ce a și constituit prilejul tipăririi monografiei.

În al doilea rând, monografia lui Zaițev acoperă un imens „gol“ informativ privind drumul vieții și creației genialului poet, fiindcă cititorul de limba română (căruia, în primul rând, îi este destinată monografia), în special cel de astăzi, practic, nu dispunea de nicio sursă de informare de acest gen. Singurele izvoare de acest fel, dar apărute cu mulți ani în urmă, deci, inaccesibile astăzi, lacunare și purtând „pece-tea“ interpretativă depășită în zilele noastre, sunt „Șchița biografică“ de Alexandr Deutsch, adăugată ca postfață la prima ediție românească selectivă din creația lui T.Șevcenko, „Cobzar“ (Editura ARLUS „Cartea Rusă“, 167 pag. Format 125x175 mm), și traducerea povestirii despre poetul ucrainean, „Taras Șevcenko“, de O.Deutsch și L.Bat (București, 1958), scrisă de autori încă în 1939. În edițiile românești ale „Cobzarului“, ca să cităm doar pe cea mai prestigioasă, din 1990 (Editura Univers), de regulă, se oferă numai date importante din viața și creația poetului, insuficiente, deci, pentru cunoașterea deplină a drumului anevoios, complex și edificator privind interconexiunea existenței și creației sale. De o prezentare nuanțată și conformă cu adevărata viață a lui Șevcenko nu dispuneau, începând cu Reforma Învățământului din România (1948), nici elevii din școlile cu predare în limba ucraineană (mai târziu - doar a obiectului „Limba ucraineană“), cărora Taras Șevcenko li s-a predat după manualul de literatură ucraineană pentru clasa a VIII-a, de O.I.Bilețkyi, P.K.Volynskyi și I.I.Pilhuk, manual care în 1954 cunoscuse deja 8 ediții succesive! Cât privește biografia academică realizată de cunoscutul șevcenkolog ucrainean, E.Kyryliuk, în colaborare cu E.Șabliovskyi și V.Șubravska, aceasta nu era nici măcar atât de răspândită printre cititorii de limba ucraineană din România, ea aflându-se doar în câteva biblioteci mari și o puteau citi cadrele universitare, eventual, puținii studenți pasionați de „fenomenul Șevcenko“. Deci, ediția românească a monografiei lui Zaițev este la fel de utilă și cititorilor de limba ucraineană din România, căci apariția ei la noi în original ar fi o iluzie.

În al treilea rând, apariția ediției românești a monografiei lui Zaițev poate fi considerată un important eveniment cultural-literar, deoarece, tradusă din forma scrisă cu mulți ani în urmă și tipărită, pentru prima oară, dincolo de hotarele Ucrainei, încă în 1955, discursul exegetic al acesteia se remarcă printr-o anume „prospețime“ față de toate prezentările biografice ucrainene, șablonarde și ideologizante, fapt ce a și constituit motivul principal al tipăririi ei, cum

Un important eveniment cultural

sublinia în prefața sa (tradusă de C.Irod) M.Hlobenko, la prima ediție a monografiei, din 1955: „O importanță deosebită are apariția acestei cărți într-o epocă în care autorii sovietici, sub presiunea puterii, deformează brutal, iată, de peste douăzeci de ani chipul marelui poet, trec sub tăcere sau falsifică fapte, prin interpretări eronate încearcă să eludeze complet însemnătatea lui Șevcenko ca proroc național, sub influența ideilor căruia s-a desfășurat și continuă și azi lupta pentru independența Ucrainei (atitudini ce s-au schimbat și se manifestă din ce în ce mai radical în sensul opus, după proclamarea independenței de stat a Ucrainei, în 1991 - I.R.), se străduiesc să-l înfățișeze pe poet în falsa lumină de singuratic, lipsit de legături cu societatea ucraineană, cu scopul de a fi prezentați drept prieteni și, important, „învățători“ unii dintre vecinii din nord, care erau doar simple cunoștințe, ba unii având chiar atitudini dușmănoase față de el“.

După părerea lui M.Hlobenko, valoarea monografiei lui Zaițev constă și în faptul că reprezintă „o pildă de studiere într-adevăr liberă, nepărtinitoare, obiectivă“ a vieții lui Taras Șevcenko, care „este rodul anilor îndelungați de cercetare“ științifică, începută în 1913, când Zaițev tipărește câteva scrisori ale lui Șevcenko, scrieri ale acestuia descoperite de el și documente noi privind biografia poetului, „fenomenul Șevcenko“ devenind pasionanta preocupare pe parcursul întregii sale vieți. După izbucnirea revoluției din 1917, de la Petrograd, Zaițev vine la Kiev și, în paralel cu activitatea politică în calitate de membru al formațiunilor politice ucrainene, în paralel cu activitatea de profesor la Academia Științifico-Didactică, funcționează ca redactor al Editurii „Drukar“ și al revistei „Nașe mynule“ („Trecutul nostru“) tipărint în cele patru tomuri (1918-1919) apărute câteva din lucrările sale, printre care și „Noi materiale pentru biografia și creația lui T.Șevcenko“. În 1919, părăsește Kievul, alăturându-se mișcării de eliberare a poporului ucrainean. În 1921, este membru al Consiliului Republicii Populare Ucrainene, apoi - secretar al misiunii diplomatice a acesteia la Varșovia, predând totodată acolo limba și istoria ucraineană la universitate (1921-1939) și colaborând cu Institutul Științific Ucrainean din Varșovia (1930-1939). Din 1934, începe tipărirea creației lui Șevcenko, proiectate să apară în 16 volume, din care până în 1939 au apărut 13. Monografia „Viața lui Taras Șevcenko“ trebuia să constituie primul volum al proiectatei serii. Culegerea acestuia, la Lviv, s-a încheiat în 1939, când Galiția revine în componența URSS, și tipărirea volumului este sortită eșecului.

În 1941, de la Varșovia Zaițev se mută în Germania, printr-o serie de lucrări („Șevcenko și polonezii“, „T.Șevcenko în traduceri rusești“ ș.a.) devine un șevcenkolog cunoscut, fiind ales ca președinte al Comisiei șevcenkologice a „Societății Științifice Taras Șevcenko“, continuă să cerceteze viața și creația poetului ucrainean. Moartea (2 sept. 1965) survine pe când desăvârșea studiile „Etica și estetica lui Șevcenko“, „Comentarii la amintirile despre Șevcenko ale contemporanilor săi“ și „Creația lui Șevcenko“, care au rămas neterminate.

Valoarea monografiei lui Zaițev mai constă și în faptul că viața lui Taras Șevcenko este prezentată într-o strânsă legătură cu creația sa. Din această carte reiese lesne și faptul de ce anume într-atât de mult l-a preocupat pe Zaițev viața și opera poetului: între autorul mono-

grafiei și poetul prezentat în ea există o anume afinitate - Taras Șevcenko, prin înflăcăratele sale cuvinte încerca să „trezească“ la realitate „adormita și prădata“ Ucraina nustrind speranța apariției unei „lumi noi“, iar Pavlo Zaițev a participat efectiv la acțiunile de renaștere a spiritului național declanșate de evenimentele din 1917 și receptate ca atare de comunitatea ucraineană, care cu un mare entuziasm a demarat statornicirea acestuia printr-o serie numeroasă de acțiuni în diverse sfere de activitate socială, Zaițev, de altfel, considerându-se un continuator al ideilor lui Șevcenko, pe care se străduia să le facă cunoscute.

Scrisă „cu pietate patriotică și dragoste profundă față de poet“, lucrarea „constituie un fenomen precumpănitor nu numai pentru literatura ucraineană, ci și pentru istoria culturii ucrainene în general“, sublinia același M.Hlobenko, în 1955. O concluzie și apreciere sinonimă se regăsește și în prefața lui Valeri Șevciuk (tradusă și aceasta de C.Irod) la ediția kieveană (1994) a monografiei: „Fără această carte, universul culturii ucrainene nu poate fi înțeles în deplinătatea sa“. Aceasta și datorită faptului că, așa cum sublinia N.Polonska-Vasylenko în necrologul ei, în monografia lui Zaițev, „este înfățișată statura lui Șevcenko nu numai ca poet popular cu căciulă din blană de miel, dar și ca un strălucit, cultivat și încântător european, care-i uimea atât pe țărani neștiutori de carte, cât și pe aristocrații ucraineni și trezea în toți adormitele sentimente patriotice“.

Scrisă prin îmbinarea acribiei științifice strict fundamentate pe date cu o formă artistică, și grație „dragostei delicate și permanente cu care (Zaițev) se apropie de (Șevcenko)“, subliniază traducătorul în prefața sa, monografia „Viața lui Taras Șevcenko“ „se citește cu mare interes“, evident, și cu o satisfacție artistică pe măsură, adăugăm noi, la modul consonant cu cele arătate pe parcurs.

Ioan REBUȘAPCĂ

Pluzii

*Când noaptea, ca păianjenul își țese
pe bolla-nlunecată, negru-i straiul
într-un târziu răsare printre nori
și steaua mea ce încă pâlăpăie
alături, Raiul mă îmbie
la veșnic traiul
pururea sărac,
în loc să-njur, mă resemnez
și tac,
apoi încep din nou să sper
la aripile vindecate
ce-o să mă înalțe către Cer
să fug din năruila mea celale,
să pot striga aiurea, în eler
că s-a făcut și pe Pământ
dreptate.*

Cristian CEGA

Profund înrădăcinat în sensibilitatea slavă, Mihai Traista redă profilul existențial al individului simplu, definit printr-un puternic suflu ludic. Proza lui Traista aduce în fața cititorului crochiuri care par să reliefeze formele universale ale sufletului ce transgresează limitele temporalității și ale spațialității în care este înscrisă condiția umană. Creat de scriitor, spațiul imaginarului este populat de o multitudine de personaje care se remarcă prin autenticitatea trăirilor, prin naivitate, dar, în același timp, prin șiretenie, reprezentate la nivelul personalității individului încadrat în structura societății arhaice.

Prin volumul *Ibovnice cu ochi de Maramureș*, publicat la Editura RCR Editorial, în 2011, Mihai Traista se îndreaptă spre o lume ancestrală pe care o reprezintă cu mult har unchiul Fedea. Încadrat într-un

univers lipsit de artificialitate, profilul identitar al acestuia sintetizează preocupările cotidiene, relațiile interumane, condiția socială și viziunea existențială ce reușesc să-l particularizeze în raport cu ceilalți săteni. Focusat pe definirea unei anumite structuri sociale și umane, cartea lui Mihai Traista reînvie tipul omului simplu de la țară care aparține unei lumi străvechi. Proiectat într-un spațiu definit prin simplitate, optimism, forța ludicului și pauperitate, unchiul Fedea reușește să creeze o structură identitară în oglinda căreia se reflectă sufletul bogat al omului arhaic din Maramureșul voievodal. Protagonistul micronarațiunilor este omniprezent pe parcursul derulării fabulelor tuturor schițelor ce reușesc să redea detaliile preocupărilor individului închis în limitele societății arhaice. Ca și în *Decameronul* lui Boccaccio, autorul surprinde activitățile omului de la cele sociale până la cele existențiale, încadrate într-un anumit context al istoriei. Prin comportamentul său și prin puterea de a scoate la lumină atât umbrele celorlalți, cât și cele personale, unchiul Fedea devine un personaj-martor precum Mitică al lui I.L. Caragiale. El nu face decât să radiografieze lumea veche și cea a trecutului recent, ca și Cehov, însă la un alt nivel al registrului expresiv și vizionar. În plan retoric, autorul universului românesc recurge la o formulă de construcție simplă, observând personalitatea unchiului Fedea din perspectiva unei atitudini ludice, fără prea mari frământări interioare. Glumele pe care le face personajul central, aparent, sunt lipsite de substanță, însă ele țin de firea omului simplu de la țară care încearcă să dea farmec vieții. În acest sens, șotiile fac parte din structura ființei eroului întâmplărilor ce sunt decupate din momentele vieții individului: mersul la biserică, neputința de a respecta postul, trecerea cu mare ușurință de la rugăciune la înjurătură, muncile gospodărești, mersul la piață cu produse lactate etc.

Protagonist al primei părți a cărții, *Pătăranii unchiului Fedea*, unchiul Fedea are o construcție interesantă. Pe de o parte, este înzestrat cu o anumită doză de credulitate. Cu mare ușurință, ceilalți reușesc să-i demonteze planul. Într-o discuție, la cârciumă, *axis mundi* al spațiului rural, unchiul Fedea îi cere unui consătean să-i spună numele soției lui, însă, fără să-și dea seama, include răspunsul în întrebare. Într-o altă zi, experiența naivității este reiterată, însă cu un alt subiect (*Poznașul*, p. 14). Pe de altă parte, prin vicleșug, Fedea reușește să-i înșele pe ceilalți (*Neguțătorul de smântână*).

După cum subliniam, ingenuitatea profilului psihologic al actantului este una aparentă. În planul imediat, sunt câteva întâmplări ce subliniază naivitatea rurală și simplistă a eroului: unchiul Fedea speria femeile care se duceau să culeagă ciuperci prin pădure (*Poznașul*); dorind să-l înspăimânte pe un cioban, urlând ca un lup, devine victima propriei farse, întrucât păcurarul

deslușește scenariul bătrânului poznaș (*În pielea lupului*); Fedea și-a legat capra de bariera de la Crăciunivna, fără a lua în considerare faptul că după plecarea trenului, aceasta va fi ridicată (*Cu capra*); mergând spre târg, s-a întâlnit cu Vasile Cucuruz, un fost coleg de lucru la pădure, însă, dorind să-l salute, nu s-a gândit că tocmai cu acea mână ținea bățul de care era agățat ulciorul cu smântână (*Întâlnirea*); laudându-se în tren, că el împreună cu bătrânul Pătru Drâmbă a cioplit traverse, nu a luat în considerare că acestea erau turnate în beton (*Șlipere cioplite*); admirându-și colacii scoși din desagă, după sfințire, pe drum spre casă, Fedea îi atinge cu vârful opincii și aceștia pornesc la vale (*Sfințirea colacilor de*

Ibovnice cu ochi de Maramureș

Paști); pentru un binoclu care îi permitea să spioneze satul întreg, relevându-i dimensiunile ascunse, unchiul Fedea a spart piatră două săptămâni (*Binoclul, Mikloș și unchiul Fedea*), însă, după ocările suferite, a decis să se răzbune pe Mikloș, prin intermediul căruia a ajuns la imoralitățile preotului Pinte, ale primarului (*Binoclul, primarul și unchiul Fedea*) și ale pădurarului. În toate aceste situații, umorul lui Fedea este unul contagios. După ce a obținut o sumă frumoasă de bani de la „victimele” binoclului său, în sinea sa, își spune: „Apăi, no, că dă amu înainte, domnucule birău, o să-mi dai dum'ata mie prestație când mi-o da popa canoanele!” (*Binoclul, pădurarul și unchiul Fedea*, p. 51).

Dincolo de un anumit comportament pașnic al reacțiilor, unchiul Fedea știe să fie și vindicativ, atunci când îi sunt încălcate drepturile: după ce l-a prins pe diacul Ilie Rozmarin că îi fură varza, i-a aplicat creștinește un ritual de ciomăgeli (*Poruncile domnului*), altă dată, pentru că a mâncat ciuperci otrăvitoare, a fost acaparat de o aprehensiune teribilă în fața morții (*Ciupercile, doftorul și unchiul Fedea*), este înzestrat cu simțul umorului, are replică cu haz pentru orice (*Iadul, preotul și unchiul Fedea*), dă sfaturi sătenilor, de pe poziția unui specialist veterinar (*Vaca, petrolul și unchiul Fedea*), reușește să păcălească evreii cu bancnota primită de la un rabin (*Rabinul, bancnota și unchiul Fedea*) etc. Dorind să observe modul de manifestare a acestei dinamici a exteriorității, instanța naratorială pătrunde în sistemul de gândire al protagonistului, demontând bucată cu bucată univesul interior al unchiului Fedea. Pe de o parte, în planul exteriorității, este știut în comunitate ca un bun creștin, însă „nu prea îi erau cunoscute canoanele și ritualurile bisericesti, pentru că în timpul sfintelor slujbe el medita la caprele sale, la iarmarocul din Sighet, la cârciumile satului... ba, câteodată, îl împingea necuratul și medita și la ... dar să lăsăm asta. Să nu-l dăm de gol, că de află cumva mătușa Măria, va fi vai de zilele lui!” (*La biserică*, p. 25). Unchiul Fedea nu face parte din cercul bocotanilor, dar nici sărac nu era. Pe de altă parte, în plan psihologic, acesta se definește printr-un comportament ludic, cultivând buna dispoziție în toate mediile în care pătrunde. Aparent, unchiul Fedea pare un erou superficial, simplu, fără forța unui personaj rotund, însă, în profunzimea personalității sale identitare, este un actant plin de vervă și de umor, pegătit în permanență să dea replică la toate afirmațiile sau gesturile întreprinse de ceilalți.

În general, subiectele micronarațiunilor sunt preluate din diverse secvențe ale vieții satului: oierit, cârciuma satului, iarmaroc, biserică, beții, înmormântare, alegeri democratice, cu tipologii umane aferente: țaranul, șeful de post, tovarășul milițian, secretarul de partid, frizerul, evreul afacerist, primarul etc.

În partea a doua a cărții, *Amintiri din epoca de mămăligă*, autorul oferă mai multe schițe în care surprinde secvențe din multiple experiențe umane încadrate în societatea comunistă. În reprezentarea acestei lumi, autorul adoptă o atitudine ironică față de exponenții ideologiei bolșevice, împinsă până în spațiul caricaturizării. În *Baba Hafîța*, comuniștii nu au izbutit să o înscrie pe Hafîța în colectiv. De fiecare dată, ea a reușit să-i păcălească, însă, într-o zi, Neghina Paraska a reușit să o înșele pe bătrână, spunându-i că, de fapt, ea trebuie să semneze împotriva dărâmării bisericii din sat. După ce baba Hafîța a văzut că bolșevicii cultivau pământul pe terenul ei, i-a dat în judecată. La proces, intervenția acesteia a produs ru-moare, sus-ținând că ea nu a fost de acord cu intrarea în colectiv, însă

Neghina Paraska i-a luat cu forța degetul pe care l-a înmuiat în cerneală și l-a lipit pe o foaie. Pentru a dovedi că știe mai multă carte decât „buleandra” comunistă, își scrie numele caligrafic în fața judecătorului. În reprezentarea relației dintre putere și victimă, suspansul este gradat, *crescendo*. La sfârșit, se ajunge la un final neașteptat, rezolvarea fiind în favoarea personajului care reprezintă binele. Dacă eroii rezistenței sunt priviți cu simpatie de către autor, personajele care reprezintă autoritatea comunistă sunt persiflate (tovarășul șef de post, plutonierul Fedea Cașcavaliuc, tovarășul secretar al organizației de partid, Mitea Capustaniuk - *Tovarășa Paraska*; Harbuz - *Tovarășa Paraska și unchiul Dănilă*).

O altă schiță, *Tovarășa Paraska*, reconstituie verosimil condiția umană încadrată în limitele societății comuniste. Luându-și drept model pe Ana Pauker, țărancă Paraska ajunge să terorizeze tot satul. Oamenii o ascultă tăcuți, fiindu-le frică de răzbunarea ei, în eventualitatea asumării unor contradicții. Mulțimii resemnate i se opune bătrâna Hafîța care are curajul de a riposta, de a o blestema, în mod direct, pe „bezbojnica” satului. Cu toate intervențiile ei pe la forurile superioare ale Partidului Comunist Român, tovarășa Paraska nu a putut să o sancționeze pe Hafîța. Atunci când a reușit să obțină sprijinul conducerii județene a partidului, bătrâna a murit, „nu înainte de a o mai „blagoslovi” o dată pe „bezbojnica comonistă” și, în semn de mare respect pentru aceasta, s-a plesnit pentru ochii tovarășei” (p. 87). În același registru de simpatie pentru curajul luptătoarei împotriva absurdităților bolșevice, autorul creează o altă secvență în care Hafîța se remarcă printr-un act temerar „Hafîța și-a dovedit curajul și istețimea, încă de pe vremea când au intrat rușii în sat și au agățat portretul lui «batiușka» Stalin pe peretele Sfatului Popular.

- Spune-mi, rogu-te fain, domnucule copitan, cine-i aiesta sfânt, din sfânta «zobrajenie?» - făcându-și cruce și împreunând mâinile ca pentru rugăciune, a întrebat bătrâna Hafîța pe unul dintre ofițerii ruși, ce se plimba țațoș prin fața primăriei.

- Mamașa ieta estie Iosif Vissarionovici Stalin, care vriea gonit din țara voastră pe neam! - răspunse mândru ofițerul sovietic.

- Sfânt, sfânt, sfânt ești tu Iosipe și cum naiba te mai cheamă, care ai alungat nemții din țara noastră, acum miluiește-ne pre noi încă odată și alungă-i și pe rușii care ne pustiesc țara, ca lăcustele Edhipetul!.. - întindea Hafîța mâinele împreunate spre portretul lui Stalin.

(Continuare în numărul următor)

Gheorghe ANDRAȘCIUC

În sălcii, nenea Tyhin meșterește ceva la lotcă. Cheia scrâșnește în lacăt, ca atunci când, noaptea, vântul hâțână poarta.

- Dacă aş turna niște gaz, - zice nenea, - poate și-ar da drumul.

Așa că a luat, probabil, o cărămidă și tros-tros peste lacăt...

În larg, se văd la lumina lunii bețe negre, ca niște ostrețe de trestie. Umbrele lor își întind dărele lungi pe apă, căci luna e încă jos. Acolo s plasele. În stufăriș a țipat o găinușă sălbatică, s-a agitat, a țopăit mărunț pe frunzele late de nufăr.

Eu mă așez pe o tufă de salcie și mă legăn. Nu prea tare, ca să nu se rupă. Stau și ascult cum se naște vântul. Mai întâi, undeva pe aproape, s-a mișcat frunzișul de rogoz, apoi acel foșnet l-a preluat stejarul, și din el au început să cadă ghinde, au vuit arinii - umed și des, ca un vârtej într-un cetiniș ud după ploaie. Și pădurea glăsui mai larg, mai tare. Probabil că tot așa iau naștere râurile, simțămintele, muzica.

Sus, în înălțime, se aude foșnet, iar jos, pe râu și-n stufăriș, e liniște. Apa lucește ca mie-re în fagure.

Lanțul se lovi zornăit de fundul lotcii. Se auzi bocănit de vâslă.

- Ei, Doamne-ajută, cum se zice, - murmură nenea Tyhin.

De sub sălcii, ieși legănat un val și fugi, se strecură sub lună, o balansă, și ea se făcu la început lunguiață și turtită, iar după aceea se rotunji din nou.

Nenea nu mă ia cu el, pentru că lotca e ve-che. Apeși cu degetul în fundul bărcii și intră în lemn.

Vârful negru al lotcii iese dintre sălcii, și pe apă se așterne lungă umbra lui nenea Tyhin, încât capul îi ajunge până spre lăstărișul de pe celălalt mal al râului.

Iar luna tot plutește și plutește în sus. Um-bre negre, dințate se târăsc pe sub mal.

- Acuși o prindem în plasă, - anunță nenea Tyhin.

Se referă la lună. Mișcă cu grijă bățul, apoi trage. În plasă într-adevăr lucește luna în stropi mărunți. Iar când era aproape scoasă, s-a auzit - pleosc. Și ceva fulgeră roșcat. Era un caras. Asta-i șmecher. Plesnește o dată cu coada și se culcă pe o rână ca purcelul în coteț.

- Îl aranjăm noi mâine, - promite nenea.

- Carășii-s frumoși, - zic eu.

- E, au și carnea bună. Dulce.

- Nene, dar somn ai prins vreodată? - întreb.

- Cum să nu prind? Am prins. La undiță. Îl agăți, iar el trage, trage, parcă ai fi agățat un ciot. Până îl desprinzi de pe fund... Am prins, sigur, și somn. Păi, cum?

Nenea e vesel: se bucură că prinsese.

Deodată, umbra a încă cuiva se așternu peste râu ca o punte neagră. De pe coastă, cineva strigă amenințător:

- Tu ești, Tyhone?

Asta-i moș Iuhym. E poreclit Onaiko, pen-tru că după tată e Onaniovyici.

- Eu îs, Iuhyme, - răspunde cam cu supu-șenie nenea. - Da? Ce-i?

Pe coastă e liniște. Pașii au luat-o pe cărare spre sat.

- Nene, de ce te temi matală de Onaiko? - întreb eu în șoaptă.

Dar dumnealui vorbește cu sine însuși:

- Iote, mă sperie. De ce mă sperii? Crezi că mi-e frică?

După aceea, trage la mal, aruncă peștele în iarbă, ascunde vâslă, găfâie și bombăne ceva. Iar lotca hâș-hâș sub salcie. Apa n-are astâm-păr deloc.

Cometa

Ne întorcem spre casă prin pădure, pe lângă înfricoșătorul stejar despăcat (cândva fusese trăsnit și s-a uscat), după aceea ne cățărăm printre tufele de alun; tare aş vrea să găsec pe pipăite, în întuneric, măcar un ciucure cu alune. Sunt, desigur, încă verzi, dar, cu toate asta, tot aş vrea să găsec... Miroase a traistă udă, a pește și a urzică moartă.

- De ce mi-e frică de Iuhym întreb? - zice deodată nenea Tyhin.

Și tace din nou. Zgreaptă din buzunar scuturătură de tutun, se așază pe un ciot, își răsuțește o țigară. Zornăie chibriturile, scapără un băț. La flacăra, pufoaica îi lucește, lustruită pe piept de barbă. Țigara sâsăie, face flacăra și-i pârlește lui nenea mustața.

- Tpfu, afurisito... - către țigară, iar către mine: - Sunt vinovat, am greșit cândva față de el.

Țigara s-a stins: se scuturase.

Undeva în baltă, țipă un stârc. Se vede că n-are somn: e lună plină...

- Ei, haidem. Pe drum, o să-ți povestesc.

Până la sat e depărțitor. Pe deal, sub lună, casele par niște căpițe. E întuneric peste tot. Numai la școală mai e lumină, la director.

- Cândva, am fost în prieteșug cu Iuhym, - începe nenea. - Deși el e mai mare decât mine cu vreo șapte ani. Pe atunci - era până-n revoluție -, ieșeau flăcău devreme și flăcăii mulți ani. Eu eram încă flăcăiandru, când el umbla de-acum la soră-mea Teteana. Iuhym era frumos, să zic, arătos. Și Teteana era drăguță. Se întâlneau uneori în grădină și se îmbrățișau așa de tare, de ziceai că așa o să moară... Oricâtă criză era atunci de țesături - de pânză și de aba -, ea, auzi, îi broda batiste de mătase.

Mereu venea serile pe la noi. Se oprea sub ferestre și zicea din fluier, iar după aceea și din gură:

*Iată-un nor negru se târăște, -
Sora cu frate-su vorbește...*

Și a ademenit acel nor. S-a dus odată Teteana cu rufele la râu, a alunecat, a căzut într-o copcă și s-a înecat. De atunci, cu Iuhym s-a întâmplat o treabă: a început să se ducă în fiecare noapte în cimitir. Se așeza lângă mormânt, scotea fluierul din sân și se punea pe cântat...

În acele vremuri, noi am dus-o nu chiar omenește, dar în orice caz nu eram muritori de foame. Aveam ce mânca. El însă n-avea casă. Își ducea zilele într-un bordei. Răposatul tata îi zicea mereu: „Tu, Iuhyme, adună-te să-ți ridici casă. Dacă reușești, ți-o dau pe Teteana și-ți mai dau și un petic de pământ.”

Lui, ce-i drept, îi plăcea munca. Era și zdravăn. Purta un cojoc, de puteai înveli cu el o locomotivă. I-a săpat boierului Troietkyi un șanț de fundație cât toată tinda. Săpa și noaptea. Așa era el!

Când a văzut boierul una ca asta, îi zice: „Na-ți, Iuhyme, o sută de ruble și fă-ți o cocioabă.” Și taman atunci s-a întâmplat cu Teteana...

Iuhym a rămas tot în bordei, iar de banii ăia și-a cumpărat un cârlan de mânz. Un zăpăcit! Aici, mă-nțelegi, e revoluție, se confiscă toate

proprietățile, iar el își ia cal. Și l-a îndrăgit atât de mult, că ce să mai vorbim. Îi pieptăna coama, îi tăia copitele. Azi, nici cucoanelor la oraș nu li se taie atât de frumos unghiile la mâini.

Noaptea, scotea căluțul afară (el locuia uite colo, pe dâmbul de sub care scoate lumea nisip), se așeza pe trunchiul de spart lemne și unde nu începea să-i zică din fluier, iar afurisi-tul de cal se apuca să joace... Nisipul lucește sub lună, iar căluțul dansează ca o flacăra. Nu degeaba i-a pus numele Cometa...

Am ajuns la marginea satului, trecem prin cut. Dinspre grajduri adie a bălegar, în țărcuri gem găște adormite, iar lângă club, cineva chinuie un acordeon, răsună răsete.

- A dus-o așa până la colectivizare. Atunci începură oamenii să se înscrie în colhozuri. Își duceau animalele de acasă. Dar Iuhym și-a băgat calul în cămăruță și nu mai ieșea cu el noaptea - se temea.

Ajungem noi într-o zi la el - io fusesem ales atunci în conducere -, o delegație întreagă. Dă-ne calul, îi zicem.

Iar el tuști înăuntru și se răstignește în ușă. „Care se apropie primul, - zbiară, - îl tai! - și înhață furca. - Ce, cu calul ăsta io ar? - întrea-bă. - Semăn? Adun bucatele? Marș din curte!” Și se încruntă la mine. Ei, asta m-a supărat...

Pe platoul din fața clubului - hărmălaie. Se dansează, miroase a apă de colonie și țigări de fabrică. Harytin Tyrkalo, acordeonistul, proba-bil cam cherchelit, cântă:

*Stau călare pe butoi,
Dar el s-a rostogolit,
Care mă ia dintre voi?
Vreau să mă mărit...*

Și-i lună, de poți băga așa-n ac.

Până am trecut de club și de magazin, nenea Tyhin a tăcut. Dar cum am cotit-o pe ulicioară, de-acum spre casă, dumnealui și-a continuat povestea:

- Ei, dacă aş fi avut mîntea de acum, cred că n-aş fi făcut ceea ce-am făcut. Dar atunci... Mă duc la Iuhym, așa, cam la vreo săptămână, și-i zic: „Dă-mi calul să mă duc până la Ciovnova.” Și-n timpul ăsta nu știu unde să-mi ascund ochii. La început, el s-a îndoit, nu credea că adică aş avea treabă la Ciovnova. Ei, da? nu m-am lăsat până nu l-am convins. I-am amintit și de Teteana, și de anii când am flăcăit împreună... Mi l-a dat. Iar eu încălec și mă duc direct la colhoz și bag calul în grajd. Adicătelea, cum ar veni, s-a supărat țiganul pe cerșetor, că are traistă nouă... și uite-așa.

Am luat-o printre straturi. Mirosea a vrej de pătlăgele vinete.

- Ce zici, ne culcăm în șură? - întrebă nenea.

Ne ducem în șură. Nenea aprinde becul, iar eu mă cațăr sus în fân, taman sub căpriori. Printr-o crăpătură, lărgită de vrăbii, luna stre-coară o așchie argintie; în colțul meu, miroase a mere și a castraveți - mama ne-a pus cina.

Nenea s-a apucat să curețe peștele, iar eu stau lungit cu ochii închiși și văd dâmbul lui Onaiko scaldat în lumina lunii, îl aud cântând din fluier, aud tropotul copitelor mânzului, pe care-l și văd dansând ca o flacăra, ca o cometă adevărată...

Iar nenea Tyhin așa să știe: mâine nu mă duc cu el la pește.

*Traducere din limba ucraineană
de Corneliu IROD*

La aniversarea a 150 de ani de la nașterea marelui clasic Olha Kobyleanska

(Urmare din numărul anterior)

Imediat apare Milko, Pavlynka și Lena. Pavlynka (*către Milko continuă discuția*). Cine a fost cu tine, Milecik? Milko. O cunoștință... Pavlynka. Dar cine era acel om simpatic? Lena. Mamă, nu era acela care? Milko. Nu, nu-i acela... E altul, fetelor, un vădov... Caută, vrea să se însoare... Pavlynka. Trebuie să-l inviți la masă... Poate îi zăbovesc ochii pe la noi. Milko. Azi era grăbit... Natalia. Dar pe cine caută el? Milko. El nu-și oferă persoana oricui. Ea trebuie să fie nu doar frumoasă, bogată și cultă, dar și muzicală... Natalia zâmbeste. Pavlynka (*Ridicându-se, se apropie de Milko*). Eu nu pricep de ce râzi iar, draga mea... Natalia. Că omul acela este de răs cu pretențiile sale. E adevărat, n-ar trebui să râd, că nu-i de răs, ci de plâns... Pavlynka. Ce-i asta, o cerere poetică? Fata n-ar trebui s-aleagă. Ar trebui să-i mulțumească lui Dumnezeu, dacă apare cineva și-i oferă o bucată de pâine... Oare tu nu înțelegi că tot ce se întâmplă nu vine de la sine... Natalia. Înțeleg... Pavlynka. Noi nu suntem veșnici, și tu nu vei avea întotdeauna o familie și-un acoperiș deasupra capului. Tu vei mai căuta cândva un asemenea noroc... Natalia. Niciodată!... Niciodată... Pavlynka. Dar de ce? Ce, și se pare că oferta-i nepotrivity?... Natalia. Ce, nu v-ați gândit niciodată cât de greu e să trăiești cu un bărbat căruia nu-i poți oferi inima... Firea mea, felul meu are nevoie de sentimente fine și dragoste... Pavlynka. Și tu îndrăznești să-mi spui mie și unchiului tău direct? O fată de douăzeci de ani... E drept, cine se otrăvește cu romanele acelea nu poate dori altceva... Seara. În camera de oaspeți se stinge lumina. Reflectorul se proiectează asupra camerei fetelor. Natalia stă la masă, scrie la lampa de gaz... Ticăitul monoton al ceasornicului întrerupe liniștea micii camere, iar lumina lunii pline trece prin geam, așternându-se în valuri argintii pe perete. Se aude pana. Natalia scrie... Natalia. (*Ridică ochii, privește pe geam*). Dumnezeu mare, poate-s bună de ceva, poate mi-ai dat măcar un pic de talent. Poate mica, micuța mea contribuție va atinge măcar într-un suflet o strună... Poate nu se va întâmpla cum a zis mătușa, că din nimeni niciodată nu va ieși nimic! Eu nu mă voi lăsa, eu voi munci asiduu, ca să zbor cât mai sus! Atât de sus, încât capetele lor să n-ajungă la înălțimea mea, mâinile lor să nu m-atingă... Pauză muzicală. În camera de oaspeți a lui Milko Ivanovyci - nicio schimbare. Pe divan Pavlynka croșetează și tot o privește pe Natalia care citește o carte. Pavlynka își mișcă mașinal mâinile harnice, are o privire tăioasă, buzele încordate. Trântind cu zgomot ușa, intră Lena. Lena (*bucuroasă*). Am o veste! La Maievski

PRINTESA

a sosit Oreadin. Este în ținută militară. Maievski nu-și găsește locul, iar Zona e tăioasă ca briciul. Oreadin, deși afectuos, e de nedoborât, ferească Dumnezeu... În cinstea sosirii sale urmează serata (*către Pavlynka*). Mamă, vom merge? Pavlynka (*zâmbind mulțumită*). Lenocika, interesează-te din timp dacă rochia e gata, ei, știi tu care... Lena. Bine, mămică!.. Dar Natalia ce va îmbrăca?... Pavlynka. Ce să mai socotim, ea va îmbrăca rochia... pe care am transformat-o dintr-a mea. Lena (*pare tulburată*). Mergem să ne schimbăm. Lena și Natalya merg în camera lor. Peste o vreme apare Milko. Milko. Azi am venit mai repede. Pavlynka. Ei bine. Am o noutate. La Maievski a sosit Vasyl Oreadin. Milko. Fiul aceluia țigan din Hlinnița? Există un asemenea cătun în Bucovina. Taică-său a fost atât de iscusit, încât a devenit capelmaistrul orchestrei din Hlinnița. Natalia și Lena coboară în camera de oaspeți. Lena. Noi mergem, mămico... Pavlynka. Drum bun, fetițe. Pavlynka (*curioasă*). Și, și ce mai știi? Milko. Acel țigan s-a îndrăgostit de fiica preotului din Hlinnița. A cerut-o chiar în căsătorie. O scenă oribilă. Pe țigan l-au gonit imediat, iar mama regreta și atunci ei s-au căsătorit. Însă n-a durat mult. Fiica a născut un băiețel, pe acest Vasyl, și a murit la naștere. Pavlynka (*ironic*). Îmi închipui... Milko. Când părintele a murit și bunica de asemenea, atunci Vasyl a rămas definitiv la pădurarul-șef Maievski, rudă apropiată. Pavlynka. Ei și Oreadin cu Maievski cum se împacă?... Milko. Ei nu se prea înghit unul pe celălalt... Domnul Maievski și Zona nici nu pomenesc de el, doar domnișoara Maria se zbate pentru dânsul. Pavlynka. Dar eu... Am auzit că pădurarul vrea să se însoare, ei, atunci-atunci! Se sting reflectoarele.

TABLOUL AL DOILEA

Parc orașenesc. Imediat va începe concertul de binefacere. Pe scenă ies Natalia și Maria, se așază la masă. Chelnerul aduce cafeaua. Maria. Vreau să vă povestesc... Natalia. Da ce s-a întâmplat? Maria. De cearta lui Maievski și Vasyl. Au fost niște discuții aprinse că mai-mai trebuia să-i despart. Natalia. Dar din ce cauză? Maria. Banii... Natalia. Ce bani? Maria. Bunicul, după moarte, i-a lăsat o parte lui Vasyl, ca el să facă studii. Natalia. Deci e bogat? Maria. El nici nu știe despre câți bani e vorba, căci domnul Maievski ascunde adevărul. A început concertul. Oreadin cântă la vioară. Natalia nu-și ia ochii de la el, nici el de la dânsa. Maria. El e frumos, e adevărat?

Natalia. Frumos!
Intră Pavlynka și profesorul Lorden.
Pavlynka. Vă fac cunoștință imediat!
Lorden. Bună seara, stimate domnișoare. (*Către Natalia*) Dumneavoastră cu adevărat semănați cu Lorelei. Am auzit asta și-acum m-am convins.
Pavlynka. Faceți o afirmație...
Lorden. Cine l-a citit pe Heine, recunoaște imediat în Natalia sirena vestită. Scuzați-mă, sunt invitat...
Profesorul Lorden pleacă. Intră Zona și Oreadin.
Zona. Vasyl, aș dori să-ți fac cunoștință mai îndeaproape cu domnișoara Natalia Verkovicivna.
Oreadin. Îmi pare bine să vă cunosc. De mult v-am observat, dar n-am îndrăznit să mă apropiu, că nici prin cap nu mi-a trecut că voi întâlni aici mumia asta.
Natalia. Vă referiți la Lorden?
Oreadin. El a fost profesorul meu. Și noi ne uram reciproc. Eu nu-l suportam din cauză că mă ardea la limba greacă, iar el pe mine din cauza îngâmfării.
Profesorul Lorden revine la grup.
Lorden. Dumneavoastră sunteți într-adevăr acel Oreadin?
Oreadin. Eu...
Lorden. Ați sosit și dintr-o dată ați descoperit pe minunata Lorelei?
Natalia dă să plece.
Pavlynka. Tu încotro?
Natalia. Vreau să mă plimb prin parc.
Oreadin. Vin și eu cu dumneavoastră.
Pavlynka. Nu mult, că noi imediat plecăm de aici (*Către Lorden care a pornit cu Natalia și Oreadin*). Rămâneți cu noi, domnule Lorden, tineretul se simte mai liber nesupravegheat.
Lorden.. Da, așa este.
Pavlynka. Natalia noastră e o fire ciudată, cam înstrăinată. Închipuți-vă o fată tânără care prețuiește singurătatea, ea poate ore întregi să se plimbe prin pădure.
Lorden. Da poate ea versifică.
Pavlynka. N-am observat. E adevărat, am văzut la ea volumul lui Heine. Eu nu permit fetelor să cocheteze cu poezia lui.
Lorden. Înțeleg foarte bine.
Lena se apropie de Pavlynka și Lorden.
Lena. Mămică, ea nu scrie nici un fel de versuri. Ea scrie doar despre femei...
Lorden. Curios?
Lena (*Ia loc la masă*). Vedeti, pe ea o tulbură soarta femeii în societate, dependența ei față de toți, îndeosebi față de bărbat.
Pavlynka. Unde ai citit asta?
Lena. Ea are un caiet.
Pavlynka. Am să-i zic să-mi aducă să văd.
Lena. Mămică, l-am dat Zoniei, iar Zona...
Lorden. Ei, prostii, femeile măritate uită imediat de ele.
Pavlynka. Pe fete ca Natalka nimeni nu le ia în căsătorie.
Lorden. Nu ziceți... Ea îmi place.
Pavlynka. Da?..
Din partea cealaltă a parcului Natalia și Oreadin s-au oprit și iau loc pe o băncuță.
Oreadin. Știi ce aș putea spune acum?..
Natalia. Ce?
Oreadin. O clipă, oprește-te, ești așa de frumoasă.
Natalia. Prin ce se remarcă frumusețea?
Oreadin. Prin aceea c-o trăim împreună.
Natalia. Dar nici măcar nu ne cunoaștem.
Oreadin. Știu destul de puțin...
Natalia. Din auzite? Cât mă iubește mătușa mea, eu nu mă bucur de nici o faimă printre cunoscuți.

(Continuare în numărul viitor)

Traducere de Ioan CHIDEȘCIUC

Discursul președintelui Viktor Ianukovyci la adunarea solemnă prilejuită de Ziua Independenței

Dragi compatrioți,

Vă felicit cu prilejul celei mai importante sărbători - Ziua Independenței!

În dimensiunea istorică, 22 de ani nu constituie o perioadă de timp prea mare. Dar pentru Ucraina, aceste două decenii au reprezentat începutul unei noi istorii.

Ne prezentăm acum ca un popor unitar, ca un stat unitar, ca o voință colectivă de dezvoltare independentă.

Am parcurs în acești ani un drum anevoios de la sistemul totalitar de tip sovietic, trecând printr-un „capitalism sălbatic“, prin crize economice și dezorientare socială, spre libertate, demnitate umană, democrație și economie deschisă, spre recunoaștere și respect în această lume globalizată.

Am parcurs acest drum cu hotărâre, fără șocuri sociale și conflicte. Sunt convins că așa va fi și în viitor.

Astăzi, ne propunem o serie de obiective ambițioase privind modernizarea atotcuprinzătoare și asigurarea unei dezvoltări stabile a statului nostru. Și dacă cineva ar vrea să ne oprească din acest drum, nu va avea sorți de izbândă.

În secolul al XXI-lea, lumea a devenit mai complexă și mai diversă.

Suntem, astăzi, martori ai unor noi crize și șocuri care, la sfârșitul secolului al XX-lea, păreau imposibile.

Căci încheierea războaielor „fierbinți“ și „reci“ din secolul trecut, destrămarea sistemelor totalitare, romantismul renașterii naționale și dezvoltarea economiei mondiale arătau că există premise pentru instaurarea unei noi epoci, a epocii umanismului și a dezvoltării globale stabile.

De aceea, principalul obiectiv al politicii noastre de modernizare este dezvoltarea economiei de piață moderne, a orânduirii de stat democratice și a societății civile cu un înalt grad de cultură, libere și autonome.

În momentul de față este în curs de realizare prima și cea mai complexă etapă de modernizare legată de reformarea sistemică a infrastructurii de piață și a sferei sociale, de crearea condițiilor pentru dezvoltarea accelerată a sectorului real al economiei, stimularea competitivității ramurilor tradiționale și a celor noi.

Criza economică globală a scos în evidență laturile slabe ale economiei naționale și ne-a ajutat să ne concentrăm resursele asupra celor mai importante direcții ale reformei.

Am înlocuit vechile abordări privind regle-

mentarea de către stat a proceselor economice și sociale.

Este în curs de finalizare marea privatizare. Nu statul, ci inițiativa privată, concurența sunt cele care guvernează repartizarea resurselor între diverse puncte de creștere a economiei.

Prin politica sa și prin realizarea proiectelor naționale statul creează doar macrostimulente pentru dezvoltare și pentru activitate investițională.

Moneda națională, hrivna, stabilă creează bazele unor investiții pe termen lung și garantează un nivel corect de retribuție a muncii.

Experiența pozitivă a desfășurării Euro-2012 a reconfirmat necesitatea modernizării întregii infrastructuri naționale.

Construcția și reconstrucția automagistralilor, a căilor ferate, porturilor maritime și fluviale, a aeroporturilor rămâne în continuare o prioritate a politicii statului.

În vederea consolidării „suveranității energetice“ sunt luate măsuri pentru diversificarea surselor de asigurare a resurselor energetice, aplicarea unor tehnologii cu consum redus de energie, creșterea ponderii resurselor de combustibili netradiționale și alternative.

Noua politică de stimulare a gradului de ocupare și condițiile favorabile privind introducerea înaltelor tehnologii vor deschide, treptat, ucrainenilor tineri, pegătiți și îndrăzneți, drumul spre succes.

Sistemele naționale de sănătate, de protecție socială, educație și de cultură se adaptează la cerințele europene de calitate a serviciilor, adresabilitate și utilizare rațională a fondurilor.

Dar noi suntem obligați încă de acum să ne facem planuri pentru ziua de mâine.

Convingerea mea este că următoarea etapă a modernizării trebuie să fie dezvoltarea științei, crearea unei economii de înaltă tehnicitate, consolidarea spațiului umanitar național unic.

Trebuie să facem totul pentru ca Ucraina, după parcurgerea reformelor, să se dezvolte în continuare ca țară cu o înaltă cultură, cu un puternic potențial industrial, cu un sistem de protecție socială echitabil și eficient, cu posibilități largi de parteneriat global.

Experiența pozitivă a țărilor dezvoltate din lume care au dat dovadă de standarde ridicate de organizare politică, economică și socială, ne ajută să realizăm propriul nostru program de modernizare.

De aceea, asocierea cu Uniunea Europeană trebuie să fie pentru Ucraina un important sti-

mulent în vederea edificării unui stat european modern.

Pe de altă parte, trebuie să păstrăm și să continuăm să adâncim relațiile noastre și procesele de integrare cu Rusia, cu țările comunității euroasiatice, cu alți lideri mondiali și cu noi centre de dezvoltare economică.

Aceasta este opțiunea Ucrainei și de îndeplinirea ei purtăm răspunderea doar noi toți.

La baza ideii de independență stă încrederea în Om, în forța sa vitală, în libertatea sa, în salvarea sa și în înalta sa menire.

Această încredere ne-a unit într-un singur popor ucrainean, nu ne-a lăsat să ne dizolvăm de-a lungul veacurilor de dezbinare și subjugație.

Această credință le-a dat bunicilor și părinților noștri forța de a trece peste grozăviile războaielor și ale totalitarismului.

Anul acesta vom marca două evenimente ce nu vor fi uitate peste veacuri: 80 de ani de la tragicul Holodomor și 70 de ani de când a început eliberarea pământului ucrainean de cotropitori fasciști.

Este simbolic faptul că sărbătorirea a 1025 de ani de la creștinarea Rusiei Kievene, o sărbătoare a înaltei opțiuni spirituale, a coincis cu marcarea unor pagini tragice ale istoriei noastre.

Se poate spune fără exagerare că tocmai datorită calităților creștine proprii poporului nostru, precum credința nestrămutată, răbdarea și mila, am reușit să trecem peste cele mai grele încercări ale trecutului.

Am convingerea că vom avea și în continuare destulă credință și răbdare pentru a răspunde cu demnitate provocărilor prezentului și pentru a construi o Ucraină modernă și dezvoltată, succesoare a Rusiei Kievene, un stat european puternic al secolului al XXI-lea.

La mulți ani, dragi compatrioți, cu prilejul Zilei Independenței!

Pagină realizată de *Ion ROBCIUC*

UCRAINA - mai aproape